

ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI SUÇU VE BU SUÇUN YARGILANMASI İLE ÇOCUK KORUMA SİSTEMİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

“Bu rapor, çocukların cinsel istismarı suçu ile ilgili yasal düzenlemeler ve bu suça ilişkin yargılama süreçlerinde yaşanan sorunlardan yola çıkılarak, bu konuda, “çocuğun yüksek yararına” en uygun yasal düzenlemelere ulaşmak için yapılacak olan tartışmalara zemin oluşturmak üzere, bir yıla yayılan çalışmalar sonucu hazırlanmıştır. Raporda ileri sürülen görüş ve önerilerin, diğer öneriler, görüş ve eleştiriler ile zenginleştirilmesi beklenmektedir.”

**Kocaeli Barosu Başkanı
Av. Sertif Gökçe**

**Türkiye Çocuk ve
Genç Psikiyatrisi Derneği
Adli Komisyon Başkanı
Prof.Dr. Ayşen Coşkun**

YAYINA HAZIRLAYANLAR

(Alfabetik sırayla)

Prof.Dr.Ayşen Coşkun

Prof.Dr.Bülent Coşkun

Prof.Dr.Başar Çolak

Dr. Fahri Gökçen Taner

Hakim Murat Aydın

Av.Necla Acar

Av.Seda Akço

Doç.Dr.Şahika Şişmanlar

ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI SUÇU VE BU SUÇUN YARGILANMASI İLE ÇOCUK KORUMA SİSTEMİNE İLİŞKİN DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ

ÖZET

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar konusu daima toplum tarafından hassasiyetle takip edilir. Toplum, özellikle çocukların mağdur olduğu olaylarda failin ağır, etkin ve hızlı şekilde cezalandırılmasını talep ederken, failin çocuk olduğu durumlarda fail çocuğun da gözetilmesini önemser.

2015 yılında Anayasa Mahkemesinin verdiği iki iptal kararı sonrasında; cinsel saldırı ve cinsel istismar suçunun faillerinin de çocuk olması durumunda cezalandırıcı adalet ilkelerinin dışında, onarıcı adalet ilkelere esas alan, fail ve mağdur çocuğu korumayı hedefleyen yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gerektiği tartışılmıştır.

2016 yılının Kasım ayında, TBMM’de bu yönde yapılan tartışmalar, bir aşamadan sonra, çocuklar arasında, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaksızın gerçekleşen cinsel eylemlere nasıl bir tepki/ceza verileceği noktasında toplanmıştır.

Bu tartışmalara son dönemde aile içi (ensest) ilişkiler, erken ve zorla evlendirme konuları da dâhil olmuştur.

Çocukların korunması ve çocuk adalet sistemi alanlarında çalışan kişiler ve sivil toplum kuruluşları, 2016 yılından itibaren yaptıkları çalışmalar ve toplantılar sonucunda, tartışılan bu konularla ilgili yasa değişikliği önerilerini rapor haline getirip kamuoyunun bilgi ve tartışmasına sunmaktadır.

Bu çalışmada; cinsel dokunulmazlığa karşı suçların failinin çocuk olması halinde cezalandırıcı değil onarıcı adalet ilkeleri öne çıkarılmıştır. Fail çocuğun fiili; cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı değil ise eylemi nedeniyle cezalandırılması yerine bu suçlar için özel olarak öngörülmüş, yapılandırılmış ve düzenlenmiş güvenlik tedbiri yaptırımını uygulanması önerilmektedir.

Bu öneriyi tamamlayıcı olmak üzere; çocukların maruz kaldıkları cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar ile çocuklar tarafından işlenen bu tür suçların soruşturulması ve kovuşturulması aşamasında; çocuğun korun-

masını sağlayacak usul önlemlerinin alınması gerektiği vurgulanmıştır. Çocuğun ister şüpheli/sanık olsun isterse mağdur olsun, yargılama sürecinin olumsuz etkilerinden korunması ve ikincil mağduriyetinin önlenmesi için alınması gereken önlemlerin yasalarda daha açık ve net şekilde vurgulanmasını sağlayan düzenlemeler önerilmiştir.

Çocukların cinsel istismardan, aile içi bireylerin cinsel davranışlarından, erken ve zorla evlenmeden korunmaları ile ilgili yasalarda yapılması istenen değişikliklere yer verilmiştir.

Bu çalışmada;

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun; 102, 103, 104, 105, 109, 226, 227 ve 230. maddelerinde,

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun; 52, 76, 175, 182 ve 236. maddelerinde,

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun; 6, 7, 11 ve 35. maddelerinde,

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 124. maddesinde,
Değişiklik yapılması istenmektedir.

Giriş ve Genel Değerlendirme

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara¹ ilişkin düzenleme yapmak her zaman zordur. Bu zorluk; konunun salt hukuki olmayıp, siyasi, ahlaki, dini ve toplumsal sorunlarla iç içe geçmesinden kaynaklanmaktadır. Kişilerin evlenme yaşının ne olması gerektiğine ilişkin tartışmalar, evlilik içi dinamikler, toplumsal cinsiyet ayrımcılığına dayalı anlayışlar, eşlerin hukuki ve sosyal konumları, evliliğin eşitlikçi bir yapıda olup olmaması, kadın hakları, evlenmenin eşlere yüklediği sorumlulukların sınırlarının ne olduğu konuları cinsel dokunulmazlığa karşı suçları doğrudan etkilemektedir.

Evlenme yaşı ve cinsel eylemlere/ilişkiye ehil olma yaşı konularında yapılacak bir tartışmanın çocukların gelişim evrelerinden, ruhsal olgunluklarının belirlenmesinden ayrı yapılması mümkün değildir. Bu nedenle, özellikle suça etki eden yaş aralıkları konusunda, ilgili bilim dallarının katkısı önem arz eder.

Çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarına ilişkin yargılamalar toplum nezdinde tartışma yaratan uygulamalar içermektedir. Bu tartışmalar bazen mevzuattan, bazen yargı makamlarının karar ve uygulamalarından bazen de idari yapılanmanın yaklaşımından kaynaklanmaktadır.

Anayasanın 41/2 maddesi uyarınca Devlet; çocukların korunması için gerekli tedbirleri almak ve bunun için gerekli teşkilatı kurmakla yükümlüdür. Devletin, çocukların korunması için alacağı önlemlerin (pozitif ayrımcılık), Anayasada yer alan eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağına dair (Anayasa m.10/3) hükmüyle çocukların korunmasına ilişkin Devletin yükümlülüğü pekiştirilmiştir.

Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi²; yasal olarak cinsel erginlik yaşına gelmemiş olan

¹ Esasen burada kullanılması gereken kavramın “cinsel özgürlüğe karşı suç” olması gerektiği kanısındayız (Tartışma hakkında ayrıntılı bilgi için Bkz. **TANER**, Fahri Gökçen; Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Ankara 2013, s.62 vd.). Ancak yürürlükte olan kanunda yer alan düzenlemelerin bulunduğu bölüm başlığı “cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar” olduğundan Kanun ile benzer terimi kullanmak ve bu konuya ilişkin tartışmaya girmemek için kanunda yer alan terminoloji kullanılmıştır.

² Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına 25/10/2007 tarihinde Lanzarote'de imzalanan ve 25/11/2010 tarihli ve 6084 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığının teklifi üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244

bir çocukla cinsel faaliyetlerde bulunmanın suç olarak düzenlenmesinin yanı sıra bir çocukla; zor, güç veya tehdit kullanarak, aile içi dâhil, çocuk üzerinde güven, yetki veya etki gerektiren mevki kullanarak veya çocuğun savunmasız bir durumundan (zihinsel, fiziksel özürlülük veya bağımlılığı gibi) yararlanarak cinsel faaliyette bulunulmasının suç olarak düzenlenmesini taraf devletlere yükümlülük olarak yüklemiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (BMÇHS) uyarınca; daha erken yaşta ergin olma hali hariç olmak üzere onsekiz yaşını doldurmayan herkes çocuktur. Sözleşmeye taraf devletler çocuğun yüksek yararının korunması için gereken önlemleri almakla yükümlüdür.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 6/1-b maddesi ile 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun (ÇKK) 3/1-a maddesi uyarınca; daha erken yaşta ergin olsa bile, onsekiz yaşını doldurmamış kişiler çocuktur.

Ulusal ve uluslararası düzeydeki bu hükümler çerçevesinde Devletin öncelikli görevi, çocukların cinsel istismara maruz kaldığı şartları ortadan kaldırmak, önleyici hizmetleri kurumsallaştırmaktır. Devlet, çocuk suça maruz kaldığında, suç mağduru çocuklara içinde bulundukları duruma uygun yardım ve destek mekanizmalarını oluşturmalıdır.

TCK'da yer alan cinsel dokunulmazlığa karşı suçları düzenleyen hükümler, TCK'nın yürürlüğe girdiği 01/06/2005 tarihinden bu yana bir çok kez değişikliğe uğradı.

İlk değişiklik 2005 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından 104. maddenin 2. fıkrasının iptal edilmesi ile ortaya çıktı³. TCK'nın 104. maddesinin ikinci fıkrası iptal edilmeden önce, reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun faili ile mağduru arasında beş yaştan fazla farkın bulunması durumunda, suçun takibini şikâyeteye bağlı olmaktan çıkarmakta ve cezayı arttırmaktaydı.

TCK'nın 103. maddesinde yer alan "*ruh sağlığının bozulması*" kriteri üzerindeki tartışmaların da etkisi ile 2014 yılında 6545 sayılı Kanun⁴ ile cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda önemli değişiklikler yapıldı. Gerçek 102. maddede gerekse de 103. maddede yer alan "*beden veya ruh sağlığının bozulması*" kavramı madde metninden çıkarıldı. Aynı düzen-

sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 18/7/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır. RG. 10/09/2011, Sayı 28050

³ Anayasa Mahkemesinin 23/11/2005 gün, 2005/103 Esas ve 2005/89 Karar sayılı hükmü. RG. 25/02/2006, Sayı 26091.

⁴ 18/06/2014 tarihinde TBMM Genel Kurulunda kabul edilen 6545 sayılı Kanun, 18/06/2014 gün ve 29044 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

leme ile bu suçların cezaları önemli ölçüde arttırıldı. Cezaların ağırlaştırılması nedeniyle, temas içeren ve sarkıntılık düzeyinde kalan eylemler için bu miktarlarda ceza vermenin adaletsiz olacağı kanaatiyle maddeye “sarkıntılık düzeyinde kalan” eylemlere ilişkin yeni bir düzenleme eklendi.

Reşit olmayanla cinsel ilişki başlığı ile düzenleme yapan 104. maddede failin; çocukla aralarında evlenme yasağı bulunan kişi olması, çocuğun ebeveyni veya öğretmeni, bakım, gözetim ve eğitiminden sorumlu kişi olması halleri suçun nitelikli hali olarak eklendi.

Anayasa Mahkemesi 2015 yılında TCK’nın 103/2 maddesini “*belirlenen ceza miktarının, bu ceza ile ulaşılmak istenen amacı her somut olayda gerçekleştirebilecek orantıda ve ölçüde olduğu söylenemez. Kural bu haliyle ölçüsüz bir yaptırım öngördüğünden hukuk devleti ilkesine aykırılık taşımaktadır.*” gerekçesi ile iptal ettikten sonra⁵ TCK’nın 103/1 maddesini de benzer gerekçeler ile iptal etti⁶.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra ciddi tartışmalara neden olan asıl sorun; cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçun **failinin de çocuk olması** durumunda suça nasıl yaklaşılacağı konusunda olmuştur.

Mevcut düzenlemede, failinin çocuk olması halinde, belirlenen cezada TCK’nın 31/2 veya 31/3 maddesi uyarınca indirim yapılmaktadır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun faili olan çocuk hakkında karar verecek olan mahkemenin ceza vermekten başka seçeneği yoktur. Verilen cezanın miktarı bir yılı aşıyorsa hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesi, üç yılı aşıyor ise çocuk hakkında belirlenen hapis cezasının ertelenmesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılması imkânı bulunmaktadır.

Cinsel istismar faili çocuklara yetişkinler gibi muamele yapılmamalı, cinsel istismara özgü ıslah mekanizmaları oluşturulmalıdır. Çocukların fail veya mağdur olduğu, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından yapılacak düzenlemelerin çocuğun korunmasını amaçlaması gerekir. Bu suçlar bakımından yapılacak düzenlemelerin hem maddi ceza hukuku hem de ceza muhakemesi hukukunu kapsamaması gerekir.

Çocuğun fail veya mağdur olduğu durumlarda korunması, iyileştirilmesi, durumuna uygun müdahalenin planlanması gerekir. Bu yönde

⁵ Anayasa Mahkemesinin 12/11/2015 gün, 2015/26 Esas ve 2015/100 Karar sayılı hükmü, RG. 12/11/2015, Sayı 29559.

⁶ Anayasa Mahkemesinin 26/05/2016 gün, 2015/108 Esas ve 2016/46 Karar sayılı hükmü, RG. 26/05/2016, Sayı 29679

yapılacak çalışmaların, fail ile mağdur arasında evlenmenin gerçekleşmesine bağlanması doğru olmayacaktır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun taraflarının kendi verecekleri karar ile evlenmeleri mümkün ise de haklarında uygulanacak yaptırım veya tedbirlerin bu evlenmenin olmasına veya olmamasına bağlanması, yapılacak evlenmenin özgür iradeye bağlı olmasına engel olacaktır. Bu şekilde yapılacak bir evlenmenin olumlu sonuç vermeyeceği, gerek evliliğin tarafları gerek bu tarafların yakınları ve gerekse de doğacak çocuklar bakımından sonraki kuşakları etkileyecek önemli sorunlara yol açabileceği unutulmamalıdır.

Bu çalışmada; cinsel dokunulmazlığa karşı suçların mağdurunun veya failinin çocuk olması durumunda çocuğun korunmasına ilişkin olarak mevzuatta yapılması gereken düzenlemeler ortaya konulmuştur. Bu yapılırken somut kanun değişikliği teklifleri getirilmiş ve bu önerilerin gerekçeleri açıklanmıştır.

Elbette çocukların korunması bakımından yapılması gerekenler bu çalışmada ortaya konulandan daha fazladır. Çalışmanın sınırı cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar olduğu için öneriler bu kapsamda ortaya konulmuştur.

Cinsel Eylemlerde Bulunmaya Ehil Olma Yaşı

Kişinin kendi rızası ile cinsel eylemlerde bulunmaya kaç yaşında ehil hale geleceği hususu tartışmalı bir konudur. Bu konudaki değerlendirmeler; toplumların yapısına, nüfusun yaş dağılımına, cinselliğe bakış açısına göre değişmektedir. Kişilerin (bu kapsamda çocukların) özgür bireyler olma konusunda ileri adım attığı, bireyin güçlü olduğu toplumlarda özgürlük yönünde düzenleme yapma, cinsel eylemlerde bulunmaya ehil olma yaşını aşağıya çekme eğilimi varken, çocukların toplum ve aile baskısı altında olduğu, cinsel dokunulmazlığa karşı suçların yaygın olduğu toplumlarda ise cinsel eylemlerde bulunmaya ehil olma yaşının yukarıya çekilmesiyle çocukların korunması anlayışı ağır basmaktadır⁷.

⁷ Cinsel eylemin, cinsel istismar suçu kapsamına alınma yaşı konusunda ülkelerde farklı belirlemeler yapılmıştır. Hindistan'da 18 yaş altındaki tüm çocukları cinsel istismar suçunun mağduru saymıştır. İspanya her durum için 16 yaşı benimserken, 16 yaşı benimseyen İsviçre bazı durumlarda 18 yaşa kadar çocukları kapsam içerisine almaktadır. 14 yaşı belirleyen Almanya düşük bir yaş eşiğine sahipken İngiltere 13 yaş ile düşük yaş eşiğinde en zayıf örnek olarak durmaktadır. Fransa 15 yaşı kabul etmekle birlikte bazı hallerde 15 yaştan büyük çocuklara yönelik cinsel davranışları da istismar kapsamına almaktadır. 18 yaşa kadar çocukları cinsel istismardan koruyan olasılıklara en fazla yer veren ülke ise Belçika'dır. Çin 14 yaşından küçük çocuklara yönelik cinsel davranışları yasaklarken Japonya'da yaş eşiği 13'tür. Mı-

“Cinsel özgürlük”, “cinselliğin yaşanması”, toplumdan topluma değişiklik gösteren, sosyokültürel kurallar ile şekillenen kavramlardır. Çocuğa yönelik cinsel istismarın çok yaygın olduğu, çocukların medya ve iletişim kanalları ile cinsel içerik bombardımanına tabi tutulduğu günümüz dünyasında sadece cinsel özgürlük üzerinden bir yaklaşım göstermek çocuğun fiziksel, ruhsal ve cinsel gelişimi yönünden tehlikelere karşı korumasız bırakılması gibi çocuğun yüksek yararı prensibine aykırı sonuçlara yol açar⁸.

Ülkemizde yürürlükte olan mevzuata göre; 15 yaşını doldurmuş çocukların, cinsel ilişki boyutuna varmayan, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmadan yapılan cinsel eylemleri suç olarak düzenlenmemiştir. Çocuklar bakımından cinsel özgürlük alanı olarak düzenlenen kısım bu alan içindir.

Onbeş yaşından büyük çocukların; cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaksızın cinsel ilişkiye girmeleri hali suç olarak düzenlenmiştir (TCK m.104/1). Ancak bu suçun takibi, ilişkiye giren çocuğun şikâyetine bağlı kılınmış ve cezası da iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası kabul edilerek ceza miktarı cinsel istismar suçuna göre düşük tutulmuştur.

Cinsel saldırı ve cinsel istismar suçlarına ilişkin değişiklik önerileri

TCK’nın 102. maddesinde düzenlenen cinsel saldırı suçu ile aynı Kanunun 103. maddesinde düzenlenen çocuğun cinsel istismarı suçunun nitelikli halinin düzenleyen ikinci fıkralarda; “*suçun vücuda organ veya sair bir cisim sokulması*” hali düzenlenmiştir.

Failin, kendi vücuduna bir organı sokturmasının, suçun nitelikli halini oluşturup oluşturmayacağı tartışma konusu olmuştur. Örneğin, yirmi yaşındaki bir kadının, on dört yaşındaki bir erkek çocuğun cinsel organını, kendi cinsel organına sokturması durumunda, fail kadının eylemi TCK’nın 103/1 maddesinde düzenlenen çocuğun cinsel istismarı suçunun

sır’da ise mağdurun 16 yaştan küçük olması ceza arttırıcı sebep olarak sayılmakla birlikte bazı durumlarda 18 yaştan küçük çocuklara yönelik cinsel davranışlar da cezai tedbir kapsamına alınmıştır. Brezilya’da 14 yaş kabul edilmekle birlikte bazı durumlarda 18 yaşından küçük olmak cezalarda arttırıcı sebep olarak kabul edilmiştir. (**Çocuk Vakfı**, Çocuğun Cinsel İstismarı, Ceza Kanunu Maddesi, Raporu, Çocuk Hukuku Bakışıyla Cinsel İstismar, Rapor No:17, Hazırlayan: Memduh Cemil Şirin, Ekim 2016, s.14.)

⁸ **Çocuk Vakfı**, adı geçen Rapor, s.16.

temel şeklini mi yoksa TCK'nın 103/2 maddesinde düzenlenen nitelikli şeklini mi oluşturacaktır?

Öğretide, kişinin kendisine organ veya sair bir cisim sokturması eyleminin de organ soka kişiye karşı cinsel istismar suçunun nitelikli halini oluşturacağı genel olarak kabul edilmiştir⁹. Ancak, madde metninde suçun maddi unsurunu belirten hareket “*sokma*” olarak belirtildiğinden, bir kadının veya erkeğin, mağdur çocuğu kendi vücuduna organ veya sair bir cisim “*sokturmaya*” zorlaması veya failin kendi vücuduna organ veya sair bir cisim “*sokturması*” durumunda suçun nitelikli halinin değil birinci fıkrada düzenlenen basit halinin oluşacağını kabul eden görüşler de bulunmaktadır¹⁰. Yargıtay, aynı gerekçe ile; yaşı küçük mağdurun cinsel organını kendi vücuduna sokturan yetişkin failin eyleminin, cinsel istismar suçunun basit halini oluşturacağını, failin “*organ sokma*” fiilini düzenleyen 103. maddenin 2. fıkrası uyarınca cezalandırılmayacağını benimsemiştir¹¹.

Bir kişinin kendi vücuduna “*organ sokturması*” fiilinin de suçun nitelikli halini oluşturması yerinde olacaktır. Zira bu tür bir fiil de cinsel saldırı veya cinsel istismarın nitelikli halidir. Maddede yer alan “*sokma*” fiiline paralel bir şekilde “*sokturma*” şeklindeki bir tanımın dil kurallarına tam uygun olmayacağı ve bazı fiilleri dışarıda bırakabileceği kanısında olduğumuzdan, “*sokma*” ibaresinden sonra gelmek üzere “*veya mağdurun bu davranışlarda bulunmaya zorlanması*” ibaresinin eklenmesini önermekteyiz.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların çocuk tarafından işlenmesi

Türkiye'nin de taraf olduğu BMÇHS uyarınca, adli sistem içine giren çocuklar için çocuklara özgü yöntemlerin ve yaptırımların belirlenmesi esastır.

Ülkemizde uygulanmakta olan ceza adaleti sisteminde ceza sorumluluğu bulunan faile, ceza yerine güvenlik tedbiri uygulaması imkânı bu-

⁹ **ÖZBEK**, Veli Özer/ **KANBUR**, M. Nihat/ **DOĞAN**, Koray/ **BACAKSIZ**, Pınar/ **TEPE**, İlker; Türk Ceza Hukuku Özel hükümler, Seçkin Yayınevi, Ankara 2010. s. 369, **YAŞAR**, Osman/ **GÖKÇAN**, Hasan Tahsin/ **ARTUÇ**, Mustafa; s.3242. **AKÇİN**, İhsan; Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu, Adalet Yayınevi, Ankara 2010, s.110.

¹⁰ **TEZCAN**, Durmuş/ **ERDEM**, Mustafa Ruhan/ **ÖNOK**, R. Murat; 237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Seçkin Yayınevi, Ankara 2006, s. 224. **KOCA**, Mahmut/ **ÜZÜLMEZ**, İlhan; Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2013, s.323.

lunmamaktadır. Yargılamayı yapan mahkeme, sanığın suçu işlediği ve ceza sorumluluğunun bulunduğu sonucuna vardığında sanığa ceza vermektedir. Verilen cezanın çeşitli seçenek yaptırımlara çevrilmesi veya ertelenmesi veya cezaya yönelik hükmün açıklanmasının geri bırakılması halinde de sanık cezalandırılmış olmaktadır. Üstelik hükmün açıklanmasının geri bırakılması, hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilmesi veya ertelenmesi düşük miktarlardaki cezalar için söz konusu olabilmektedir.

Çocuk Adalet Sisteminin genel ceza adalet sistemine göre temel farklılığı; fiilin değil failin yargılanmasıdır. Bu yargılama sonucunda verilecek hüküm, failin cezalandırılması, yaptığı fiilin kefaretinin ödetilmesi amacına değil failin (çocuğun) iyileştirilmesi, suç tekrarı riskinin azaltılması ve refahının yükseltilmesi amacına yönelir. Bu nedenle üzerine atılı suçu işlediği belirlenen çocuğa ceza vermek yerine durumuna uygun güvenlik tedbiri verilmesi suretiyle iyileştirilmesi, refahının yükseltilmesi ve suç tekrarı riskinin azaltılması gereklidir.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların faili olan çocukların, kişiliklerinin oluşumunun başında işledikleri belirlenen bu suçlar nedeniyle yüksek miktarlı hapis cezalarına muhatap olması onların gelişimini olumsuz etkilediği gibi cezanın genel önleme amacına da bir katkı sunmamaktadır.

Bununla birlikte; genelde güvenlik tedbirlerinin, özelde de çocuklara özgü güvenlik tedbirlerinin yeterince iyi uygulandığı söylenemez. Cinsel dokunulmazlığa karşı suç gibi özel ve önemli bir suçu işlediği belirlenen çocuğa uygulanacak güvenlik tedbirinin daha ayrıntılı düzenlenmesi ve sınırlarının iyi çizilmesi gereklidir. Böylece çocuğun iyileştirilmesi için gereken hassasiyet sağlanmış olacağı gibi toplumda cinsel dokunulmazlığa karşı suçların cezasız kaldığı şeklindeki karşı çıkma da önlenmiş olacaktır.

Bu çalışmada temel fikir olarak; cinsel saldırı ve cinsel istismar suçlarının temel şekli ile reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarının çocuk tarafından işlenmesi halinde çocuğa ceza verilmesi yerine bu suç için özel olarak düzenlenmiş güvenlik tedbiri uygulanması önerilmiştir. Böylece cinsel dokunulmazlığa karşı suç faili çocuğun cezalandırılması yerine kişiliğinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi hedeflenmiştir. Bu öneri ÇKK'da yapılacak değişiklik ile bu suça özgü, yeni bir güvenlik tedbiri modelinin geliştirilmesi ile desteklenmiştir.

Bu değerlendirme yapılır ve öneri kurgulanırken mağdur ve fail çocuk arasındaki yaş farkı üzerinde durulmuştur. TCK'nın 104. maddesinin

2. fıkrasının ilk halinde yer alan yaş farkı hükmünü iptal eden Anayasa Mahkemesi, ana fikir olarak yaş farkının beş olarak belirlenmesinin haklı bir nedeni olmadığını ortaya koymuştur¹¹.

Bu nedenle öncelikle bakılması gereken husus; faili de mağduru da çocuk olan cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, fail ile mağdur arasında yaş farkı konulup konulmaması, konulacak ise bu yaş farkının kaç olması gerektiğinin bilimsel olarak belirlenmesi olacaktır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun failinin çocuk olması durumunda, mağdur ile fail arasında bir yaş farkı benimsenmesinin gerekli olduğu, bu yaş farkının da üç olması gerektiği fikrindeyiz. Zira;

18 yaşından küçük olan herkes çocuk olarak kabul edilmekle birlikte çocukluk çağı farklı gelişim dönemlerinden oluşmaktadır. Çocukluğu farklı dönemlerde ele alma gerekliliği, çocukların farklı yaş dönemlerinde farklı gelişimsel özellikler sergilemelerinden kaynaklanır.

Doğumdan itibaren çocuğun gelişim evrelerine bakıldığında ilk 1 yıl bebeklik dönemi, 1-3 yaş özerklik dönemi, 3-6 yaş oyun çağı, 6-10 yaş okul çağı olarak adlandırılmakta; 10-11 yaşlarında başlayan ergenlik döneminin ise 20'li yaşların başına kadar sürdüğü belirtilmektedir. Uzun bir süreyi kapsayan ergenlik dönemi çocuklukla yetişkinlik arasında yer alan, gelişme, ruhsal olgunlaşma ve yetişkin hayata hazırlığın gerçekleştiği bir dönemdir. Bu aşamalı geçiş süreci de kendi içinde alt dönemlere ayrılmaktadır.

Bedendeki değişimle başlayan erken ergenlik döneminde (10-13/14 yaşları) fiziksel değişimle birlikte cinsel ve agresif dürtülerde şiddetlenme, bağımsızlaşma çabalarının etkisiyle ebeveynlerden uzaklaşma ve çatışmalar, akran grubuna yönelme görülebilir. 14-16 yaşlarını kapsayan orta ergenlik döneminde ise akran grubu ile kurulan güçlü bağlar, akran etkisi baskındır. Kimlik geliştirme çabaları içinde riskli davranışlar görülebilir. Bu dönem aynı zamanda ilk cinsel yakınlaşmaların deneyimlenmeye çalışıldığı bir dönemdir. 17-20 yaş dönemi ise geç ergenlik dönemi olarak adlandırılır ve gelecek planlarının, erişkin tip davranışların gelişmeye başladığı dönemdir.

Dönemler arası geçiş keskin değildir. Gelişimsel olarak farklı dönemlerde çocuklar farklı özelliklere ve gelişimsel ödevlere sahiptir.

¹¹ Anayasa Mahkemesinin 23/11/2005 gün, 2005/103 Esas ve 2005/89 Karar sayılı hükmü. RG. 25/02/2006, Sayı 26091.

Çocukların birbirleriyle akran olarak kabul edilebilmeleri için benzer yaş grubunda benzer gelişimsel özelliklere sahip olması gerekmektedir. Belirtilen gelişim dönemi özellikleri nedeniyle iki çocuğun ‘akran’ kabul edilebilmesi için aralarındaki yaş farkının üçten fazla olmamasının uygun olacağı düşünülmüştür.

Ceza hükümlerinin belirli, açık olması, suç ve cezada kanunilik ilkesinin bir gereğidir. Bu nedenle, kapsadığı yaş aralığı konusunda farklı görüş ve tartışmalara neden olmamak için “akran” kavramı yerine, bu kavramının içinde barındırdığı yaş aralıklarından hareketle fail ile mağdur arasında “üç yaştan fazla yaş farkı bulunmaması gereği” önerilmektedir.

TCK’nın 103. maddesinin birinci fıkrasında yer alan, cinsel istismar suçunun sarkıntılık düzeyinde kalması ve suçun failinin çocuk olması durumunda suçun takibinin şikâyetle bağlı olması düzenlemesi korunmuş ancak şikâyet hakkı konusunda genel hükümlerden ayrılan düzenleme madde metninden çıkarılmıştır. Zira takibi şikâyetle bağlı suçlarda şikâyet hakkı suçun mağduruna aittir. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda suçun mağduru cinsel dokunulmazlığı ihlal edilen kişidir. Bu kişinin yaşı veya içinde bulunduğu akıl hastalığı nedeniyle irade açıklamaya ehil durumda olmadığı durumlarda bu yetki kanuni temsilci tarafından kullanılır. Suça ilişkin şikâyet hakkının irade açıklamaya ehil durumundaki mağdur tarafından kullanılmasına ilişkin öneri ile TCK’nın şikâyet konusundaki genel sistematığından ayrılan hüküm düzeltilmek istenmiştir.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suç işleyen çocuk hakkında güvenlik tedbiri verildiğinde, bu tedbirin yerine getirilmesi esastır. Ancak söz konusu güvenlik tedbirinin yerine getirilmemesinin yaptırımının ne olacağı üzerinde durulmalıdır.

Güvenlik tedbirinin yerine getirilmesi için infaz aşamasına başlandığında, bu tedbirin gereklerini yerine getirmesi konusunda çocuğa bildirim yapılacaktır. Var olan uygulamada söz konusu bildirim çoğu kez muhatabın kendisine yapılmayıp Tebligat Kanununda yer alan imkânlardan yararlanılarak yapılmaktadır. Kapiya yapıştırma, komşuya haber verme, muhtara bırakma, adres kayıt sisteminde kayıtlı adrese yapılma gibi yöntemler ile yapılan tebligat çoğu kez muhataba ulaşmamakta, ulaşmış sayılmaktadır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suç işleyen çocukla ilgili olarak verilen güvenlik tedbirinin amacı çocuğu işlediği fiil nedeniyle cezalandırmak olmayıp çocuğun iyileştirilmesini sağlamak olduğundan, güvenlik tedbirinin gereğini yerine getirmesi için yapılan tebligat ve uyarıların **bizzat çocuğa yapılması esası benimsenmelidir**. Çocuğa posta yolu ile yapılan

bildirimden böyle bir sonuç alınamıyor yani bildirim bizzat çocuğa yapılamıyor ise adres araştırması, kolluk vasıtası ile çocuğun temini gibi yöntemler denenmelidir. Çocuk bizzat kendisine yapılan bildirimle rağmen güvenlik tedbirine uygun davranışta bulunmak üzere kendisini çağıran denetimli serbestlik müdürlüğüne gelmediği takdirde, dosyanın kapatılması uygun görülmemiş, çocuğun bir kez de kolluk vasıtasıyla aranması, bulunduğu kolluk tarafından denetimli serbestlik müdürlüğüne getirilmesi istenmiştir. Tüm bunlara rağmen çocuğun kendisine ulaşıp hakkındaki kararın gereğini yerine getirmeye başladıktan sonra, karar gereğini yerine getirmemekte ısrar eden çocuğun dosyasının kapatılarak mahkemesine gönderilmesi istenmiştir.

Ensestin suç olarak düzenlenmesi

Son dönemde ülkemizde ensest suçuna ilişkin tartışmaların artış gösterdiği görülmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki özellikle Anayasa Mahkemesi'nin çocukların cinsel istismarı hakkında verdiği iptal kararı ve sonrasında yaşanan ve mağdurun kendisini cinsel olarak istismar eden kişiyle evlendirilmesini esas alan kanun teklifi hala akıllardadır. Ensest konusu, cinsel istismar konusuna verilmesi gereken dikkatin dağılmasına yol açmamalıdır.

Ensest konusundaki tartışmanın yanlış zeminde yapıldığı gözlenmektedir. Zira hukuki anlamıyla ensest; aralarında evlenme yasağı olan iki yetişkin arasında, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaksızın yaşanan cinsel davranışlardır. Bu anlamda bir yetişkinin yakın aile bireyi olan bir çocuğa yönelik cinsel eylemleri ensest değil çocuğun cinsel istismarının ağır ve nitelikli halidir.

Bu düşünceyle “çocuk üzerinde nüfuza sahip olan belirli kişilere karşı, çocuğun cinsel davranışa rıza gösterme yaşını artıran” bir düzenleme önerilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır. Yaş sınırını bu tür nüfuza sahip kişiler bakımından artıran benzer düzenlemeler Alman Ceza Kanunu'nun 174. paragrafında “korunmaya muhtaç kişilerin cinsel istismarı” adı altında ve İtalyan Ceza Kanunu'nun 609-ter/5 maddesinde yer almaktadır. Aslında TCK'nın 103/3. maddesinin mevcut halinde (c) ve (d) bentlerinde bu kişiler büyük ölçüde sayılmıştır. Bunlar; üçüncü derece dâhil kan ve kayın hısımları, üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişilerdir.

Yapılan teklif kabul edildiği takdirde TCK'nın 104. maddesine sonradan eklenen ikinci ve üçüncü fıkralara gerek kalmayacaktır. Zira bu tür

durumlar yeni düzenlemede reşit olmayanla cinsel ilişki değil, çocukların cinsel istismarı suçuna vücut verecektir. Düzenlemenin bu şekilde yapılması daha doğrudur. Çünkü çocuk kendisiyle yakınlığı bulunan kişilere daha zor “hayır” diyebilir ve bu kişilerin çocuğu sahip oldukları nüfuzu kötüye kullanarak yanlış yönlendirmeleri mümkündür.

104/3. maddenin mevcut halinde yer alan “evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen” ibaresi aslında 103/3. maddenin (d) bendinde yer alan koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü kapsamına girmektedir. Ancak yine de 104/3. maddenin mülga olması sonrasında ortaya çıkabilecek yorum farklılıklarını gidermek amacıyla sözü geçen bende “*Evlat edinme öncesi geçen süreç de dahil olmak üzere*” ibaresinin eklenmesi uygun görülmüştür.

Bunların yanı sıra aralarında evlenme yasağı olan iki yetişkin arasında, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaksızın yaşanan cinsel davranışların suç olarak düzenlenmesi istendiği takdirde düzenlemenin başka bir maddede yapılması gereklidir. Bu çalışma yetişkinler arasındaki cinsel davranışlar konusunu kapsam dışında tuttuğu için bu hususta bir değerlendirme yapılmamıştır.

Bu açıklamalar ışığında, somut olarak mevzuat önerilerimiz şu şekildedir.

Madde 1 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sokulması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya mağdurun bu davranışlarda bulunmaya zorlanması” ibaresi eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(6) Bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen suçun failinin çocuk olması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.

Madde 2 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır.” ibaresi “Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin de çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması şikâyetine bağlıdır.” olarak, birinci fıkraya aşağıdaki (c) bendi, ikinci fıkrasında yer alan

“sokulması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya mağdurun bu davranışlarda bulunmaya zorlanması” ibaresi, üçüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan “bakıcı” ibaresinden sonra gelmek üzere “çocuğun evlat edinme öncesinde bakımını üstlenen veya” ibaresi eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra ilave edilmiştir.

c)Cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmasa dahi, bu maddenin üçüncü fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde sayılan kişilerin fail olduğu hallerde, bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan yaş gruplarına bakılmaksızın, tüm çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

(7) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında ve üçüncü fıkrasının (c) bendinde düzenlenen fiillerin failinin çocuk olması ve fail ile mağdur arasındaki yaş farkının üçten çok olmaması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suçta özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.

TCK’nın 104. Maddesine Dair Değişiklik Önerimiz

Yürürlükte olan TCK hükümleri uyarınca; 15 yaşını doldurmuş çocukların, cinsel ilişki boyutuna varmayan, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olmadan yaptığı cinsel eylemler suç olarak düzenlenmemiştir. Bunun yanı sıra, 15 yaşını doldurmuş çocuğun, yine 15 yaşından büyük bir çocukla veya bir yetişkin ile cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaksızın cinsel ilişkiye girmesi hali ise TCK’nın 104/1 maddesi uyarınca takibi şikâyetle bağlı, cezası iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasını gerektiren bir suç olarak düzenlenmiştir. Ancak bu fiilin çocukla aralarında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından veya evlat edinme öncesi bakım yükümlülüğünü üstlenen kişi veya koruyucu aile durumunda bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde şikayet şartı kalkmakta ve cezanın alt ve üst sınırları artmaktadır (TCK 104/2-3).

Yürürlükte olan TCK’nın 104. maddesinin kenar başlığı “*reşit olmayanla cinsel ilişki*” şeklindedir.

Madde metninde 15 yaşını bitirmiş çocuktan bahsedilmekte iken, maddenin kenar başlığında “reşit¹² olmayanla cinsel ilişki” deyiminin

¹² Burada kanunlar hazırlanırken kavram birliği sağlanmamasına dikkat çekmek gerekir. 08.12.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 11. maddesinde, önceki Kanunda yer alan “rüşt” kavramı yerine “erginlik” kav-

kullanılması, 15 – 18 yaş grubunda olmasına rağmen, reşit olan çocuklara karşı işlenen fiillerin hangi kapsamda ele alınması gerektiğinin tartışılmasını gerektirmiştir.

Halen yürürlükte olan TMK'nın 124/2 maddesi uyarınca 16 yaşındaki bir çocuğun hâkim kararı ile verilen izin üzerine evlenmesi mümkündür. TMK'nın 11. maddesi uyarınca evlenme, kişiyi ergin kılar. Yine, aynı Kanunun 12. maddesi uyarınca, belirlenen koşulların varlığı halinde 15 yaşını doldurmuş çocuğun ergin kılınmasına mahkeme karar verebilir.

TCK'nın 104. maddesinin metninde 15 yaşını bitirmekten bahsedilirken, maddenin kenar başlığının reşit olmama haline atıf yapması nedeniyle çıkan tartışmada;

Bir görüşe göre; evlenme ile rüştünü elde eden kişi sadece eşi yönünden evliliğin bütün hak ve yükümlülüklerine tabi olmakta; diğer kişiler bakımından ise, kanunda yaş ayrımı yapıldığı ve evlenmenin hukuka uygunluk sebebi oluşu sadece eş ile yaşanan cinsel ilişkiler bakımından geçerli olduğundan fiil suç olma özelliğini sürdürmektedir¹³.

Aksi görüşü savunanlar ise; maddenin kenar başlığında yer alan “*reşit olmayanla*” kavramını öne çıkararak, evlenme ile reşit olan kişinin TCK'nın 104. maddesinde düzenlenen suçun mağduru olamayacağını benimsemiştir¹⁴. Ceza hukukunun temel ilkelerinden biri olan “suç ve cezada kanunilik” ilkesi ve ceza hukuku kurallarının kıyas ve yorum yolu ile genişletilemeyeceği ilkesi nedeniyle TCK'nın 104 maddesinin kenar başlığında suç “reşit olmayanla cinsel ilişki” olarak tanımlandığına göre, on sekiz yaşından küçük olup da evlenme veya mahkeme kararı ile reşit kılınan bir kişinin kendi rızası ile eşi dışında bir kişi ile cinsel ilişki yaşamaması halinde eylemin suç olmayacağı,¹⁵ evlenmeyle cinsel olgunluğa erişmiş kişinin bu suçun mağduru olamayacağı ileri sürülmüştür¹⁶.

ramını kabul etmiştir. Bu Kanundan sonra hazırlanan ve 2004 yılında kabul edilen 5237 sayılı TCK'da “rüşt” kavramına yer verilmesi, mevzuat hükümlerinin birbirleri ile tutarlı olmaması bakımından da yerinde olmamıştır. (AYDIN, Murat; Çocukların Cinsel İstismarı ve Reşit Olmayanla Cinsel İlişki Suçu, 2. Baskı, Ankara 2012, s.90.)

¹³ ÖZBEK, Veli Özer/ KANBUR, M. Nihat/ DOĞAN, Koray/ BACAKSIZ, Pınar/ TEPE, İlker; s.392.

¹⁴ TEZCAN, Durmuş/ ERDEM, Mustafa Ruhan/ ÖNOK, R. Murat; s.239. KOCA, Mahmut/ÜZÜLMEZ, İlhan; s.333.

¹⁵ AYDIN, Murat; s.91.

¹⁶ TANER, Fahri Gökçen; Türk Ceza Hukukunda Cinsel Özgürlüğe Karşı Suçlar, Ankara 2013, s.330.

Bu tartışmanın giderilmesi bakımından TCK'nın 104. maddesinin kenar başlığının da değişmesi gerektiğini önermekteyiz.

TCK'nın 104. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında yer alan hükümlerin çocuğu yakın aile bireyleri tarafından istismar edilmesinden yeterince korumadığı kanısındayız. Bu nedenle, söz konusu fiillerin esasen bir cinsel istismar fiili olduğu kabul edilerek bu fiiller çocuğun cinsel istismarı suçunu düzenleyen TCK'nın 103. maddesine taşındığından, 104. maddede yer alan bu hükümlerin madde metninden çıkarılması önerilmektedir.

Tüm bunların yanı sıra; diğer cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda olduğu gibi bu suç bakımından da suçun çocuk tarafından işlenmesi durumunda cezalandırıcı değil onarıcı adalet ilkeleri doğrultusunda bu suç için özel olarak öngörülen güvenlik tedbirine hükmedilmesi gerektiği kanısındayız.

Bu açıklamalar ışığında, TCK'nın 104. maddesine ilişkin önerimiz şu şekildedir.

Madde 3 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 104 üncü maddesinin kenar başlığı “çocukla cinsel ilişki” olarak, birinci ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, üçüncü fıkra yürürlükten kaldırılmıştır.

(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocuğun vücuduna organ veya sair bir cisim sokan veya kendi vücuduna bu yaştaki çocuk tarafından organ veya sair cisim sokulmasını sağlayan kişi, mağdur çocuğun şikâyeti üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu maddede düzenlenen suçun failinin de çocuk olması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.

TCK'nın 105. Maddesine Dair Değişiklik Önerimiz

Çocuğun cinsel istismarı suçunun oluşması için, fail ile mağdur arasında cinsel içerikli temas olması gerektiği kabul edilmektedir. Failin cinsel arzuların tatmin etmek amacıyla, çocuğa temasta bulunmadan çocuğun vücudunu seyretmesi, çocuğun kendi vücudunu faile göstermesi gibi eylemler cinsel taciz suçunun basit halini aşan fiillerdir. Gelişen

elektronik haberleşme imkânları bu tür fiillerin işlenişini kolaylaştırmaktadır. Cinsel taciz ile cinsel istismar arasında kalan bu fiillerin ayrıca ve özel olarak cezalandırılması çocukların korunmasına ilişkin alanın genişletilmesini sağlayacaktır.

Bu açıklamalar ışığında, TCK'nın 105. maddesine ilişkin önerimiz şu şekildedir.

Madde 4 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 105 inci maddesine aşağıdaki 2 inci fıkra eklenmiş, sonraki fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, teselsül sonucunda oluşan yeni fıkra numaralarına göre aşağıdaki 4 üncü fıkra maddeye eklenmiştir.

(2) Bu Kanunun 103. maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan çocuğu, çocuğa temasta bulunmaksızın, vücudunu teşhir etmeye yönlendiren kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(4) Bu maddede düzenlenen suçun failinin çocuk olması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.

TCK'nın 109. Maddesine Dair Değişiklik Önerimiz

Çocuklar arasında gerçekleşen cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar, bazen kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu ile birlikte işlenmektedir. Cebir, tehdit, hile veya iradeyi sakatlayan başka bir hal olmadan cinsel davranışta bulunan iki çocuk arasındaki eylemler kimi zaman kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu da oluşturmaktadır.

Önermekte olduğumuz sistemin bir tamamlayıcısı olarak, cinsel dokunulmazlığa karşı suçtan dolayı hakkında ceza değil bu suça özgü güvenlik tedbirine hükmedilen çocuk hakkında, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan dolayı da ceza değil güvenlik tedbiri verilmesini sağlamak gerekir. Aksi takdirde fail çocuk hakkında cinsel dokunulmazlığa karşı eyleminden dolayı güvenlik tedbiri verilirken kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu bakımından ceza vermek gerekir ki bu durum yapılmak istenen değişikliğin temel mantığına aykırı olacaktır.

Bu kapsamda TCK'nın 109. maddesine 103. maddeye eklenmesi önerilen düzenleme ile paralel şekilde ilave edilecek bir fıkra ile suçun cebir, tehdit, hile veya iradeyi sakatlayacak başka bir neden olmadan iş-

lenmesi ve fail çocuk ile mağdur çocuk arasındaki yaş farkının üçten çok olmaması halinde, fail çocuğa ceza değil, cinsel dokunulmazlıklara karşı suçlar için düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilmesi gerekir.

Mağdurun 15 yaşından büyük olduğu durumlarda, cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden yoksa failin eylemi zaten TCK'nın 109. maddesindeki suçu oluşturmayacağından, bu düzenlemedeki mağdurlar 15 yaşından küçük çocuklar olacaktır.

Bu kapsamda önerimiz şu şekildedir;

Madde 5 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 109 uncu maddesine aşağıdaki altıncı fıkra eklenmiş ve sonraki fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

(6) Bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen suçun failinin çocuk olması ve fail ile mağdur arasındaki yaş farkının üçten çok olmaması durumunda, faile ceza vermek yerine cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirlerine hükmedilir.

Çocukların mağdur olduğu bazı suç tiplerinde değişiklik önerileri

Çocuklara yönelik cinsel istismar ve cinsel taciz suçlarına ilişkin cezalar TCK'nın ilgili hükümlerinde zaman içinde yapılan değişikliklerle önemli ölçüde arttırılmıştır. Bununla birlikte çocuk istismarının daha ağır bir hali olan çocuğun fuhuşta kullanılması fiili ile çocuklara yönelik müstehcenlik suçunda ceza miktarları değişmemiştir. Kanundaki bu uyumsuzluğun giderilmesi ve ceza adaletinin sağlanması bakımından, müstehcenlik suçunu düzenleyen TCK'nın 226. maddesinde ve fuhuş suçunu düzenleyen TCK'nın 227. maddesinde değişiklik yapılmasını önermekteyiz.

Bu açıklamalar ışığında, somut olarak mevzuat önerilerimiz şu şekildedir.

Madde 6 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 226 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan iki yıla kadar” ibaresi “bir yıldan üç yıla” olarak, aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan “iki yıldan beş yıla kadar” ibaresi “üç yıldan yedi yıla” olarak değiştirilmiştir.

Madde 7 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 227 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “dört yıldan on yıla” ibaresi “altı yıldan oniki yıla” olarak değiştirilmiştir.

Resmi Evlenme Olmaksızın Evlenme Töreninin Yapılması

Çocukların erken yaşta evlendirilmelerinin önlenmesi bakımından en önemli unsur bu tür birlikteliklerin aile ve toplum nezdinde sağlanan meşruiyetinin kaldırılmasıdır. Evlenme yaşına gelmemiş çocukların, ailelerinin bazen baskısı bazen desteği ile fiili birliktelikler kurdukları durumlarda bu birlikteliğe meşruiyet sağlamanın en önemli yolu, evlenmenin, içinde bulunulan toplumun kabulünü sağlayacak töreninin yapılmasıdır.

Evlenmenin resmi törenini yapmadan evlenmenin dini töreninin yapılması halini suç olarak düzenleyen TCK’nın 230. maddesinin 5. fıkrası hükmü Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir¹⁷. Anayasa Mahkemesi iptal kararında; söz konusu hükmü Anayasanın 20 ve 24. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir. İptal kararının gerekçesinde, bu haklara yönelik olarak yapılan müdahalenin ölçülü olmadığı vurgulanmıştır.

Anayasanın 41/2 ve 10/3 maddeleri uyarınca çocuğu korumakla yükümlü olan ve bu kapsamda gerektiğinde pozitif ayrımcılık yaratan kurallar koyması gereken Devletin, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen gerekçeler ışığında, çocuğun cinsel istismarının önlenmesi amacıyla, söz konusu düzenlemeyi çocuklar bakımından ele alması gereklidir. Böyle bir düzenleme ile çocukların cinsel istismardan korunmasında önemli bir yol alınmış olacaktır. Bu açıklamalar ışığında, somut olarak mevzuat önerimiz şu şekildedir.

Madde 8 – 13/12/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 230 uncu maddesinin başlığı “Birden çok evlilik, hileli evlenme, çocuk için evlenme töreni yapılması” olarak değiştirilmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

(5) Evlenme akdinin kanuna göre yapılmış olduğunu gösteren belgeyi görmeden, bir çocuk hakkında evlenme için tören yapan kişiye altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir. Bu durumdaki çocuğa evlenme için tören yapılmasına rıza gösteren kanuni temsilci de aynı şekilde cezalandırılır.

¹⁷ Anayasa Mahkemesinin 27/05/2015 gün, 2014/36 Esas ve 2015/51 Karar sayılı hükmü. 10/05/2015 tarihli Resmi Gazetede yayınlanmıştır).

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçların yargılanması usulüne ilişkin değişiklik önerileri

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun mağduru olan kişilerin bu suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma aşamasında maruz kaldıkları usul işlemleri nedeniyle ikinci kez mağdur olmaları söz konusu olmaktadır. Toplumun suçu belirleme, delillerini belirleme ve cezalandırma hakkı ile mağdur bireyin hakları arasındaki dengenin sağlanması ceza adalet sisteminin temel amaçlarından olmalıdır. Suçu aydınlatmak için çaba sarf eden yargılama makamlarının bunu yaparken mağduru özellikle de çocuk mağduru koruyucu önlemleri ihmal etmemesi gerekir.

Mağdurların adli süreçte yaşadıkları tüm sorunların, görüş ve düşüncelerine yer verilerek saygınlık ve eşit muamele ilkeleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekir. Psikolojik ve fiziksel iyilik hali, sosyal ve ekonomik yarar dâhil olmak üzere risk altında olan tüm mağdurların haklarının gerçekleştirilebilmesi için bütüncül bir yaklaşım göstermek gerekir. Mağdur haklarının etkili şekilde hayata geçirilmesi, mağdurların kendi özel durumlarının dikkate alınması için, her bir mağdurun durumunun disiplinler arası bir yaklaşım ile ele alınıp değerlendirilmesi gerekir¹⁸.

Halen yürürlükte olan mevzuatımızda yer alan bazı hükümler ile bu hükümlerin uygulanış biçimi mağdurun korunması konusunda sorunlar yaratmaktadır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun mağdurunun, maruz kaldığı suçu anlatması, yeni bir travmaya yol açmaktadır. Suça ilişkin maddi gerçeğin aydınlatılması konusundaki gereklilik ile mağdurun olayı tekrar tekrar anlatması ile ortaya çıkan ikincil mağduriyet arasında bir denge kurulması gereklidir.

Yürürlükte olan Ceza Muhakemesi Kanununun (CMK) 52/3 maddesi uyarınca, mağdur çocukların dinlenmesi sırasında sesli ve görüntülü kayıt yapılması zorunludur. Bu hüküm ve CMK'nın 226/2 maddesinde yer alan "*İşlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir.*" hükmü ile mağdur çocuğun bir kez dinlenmesi amaçlanmıştır.

Uygulamada bu hükümler yeterince uygulanmamaktadır. CMK'nın 226. maddesinin 2. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan "*Maddi gerçeğin ortaya çıkartılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır.*" hükmü

¹⁸ Adalet Bakanlığı, Mağdura Yaklaşım Kılavuzu, Ankara Mart 2016, s.5.

nerede ise bütün uygulamaya hâkim olmakta, mağdur çocuğun ifadesinin alınması sırasında yapılan kayıt izlenmeden çocuk duruşmaya çağrılmaktadır.

Devam etmekte olan bu uygulamanın özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurları bakımından düzeltilmesi için duruşma hazırlığı aşamasına ilişkin hükümleri düzenleyen CMK'nın 175. maddesinde değişiklik yapılmasını önermekteyiz.

Bu düzenleme ile bağlantılı olarak; tanıkların ve tanıklık hükümlerine göre dinlenen mağdurların dinlenmesi sırasında yapılacak sesli ve görüntülü kayıt işleminin adil yargılanma ilkelerine uygun yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda ortaya çıkan cezasızlık halinin önemli bir nedeni eylemi ispata yarayacak delillerin yeterince iyi toplanamamasıdır. Delillerin toplanması ve korunması suçun soruşturulması ve kovuşturulması için hayati önem taşımaktadır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda suçu ortaya koyan maddi bulgulara erişmek çoğu zaman güçtür. Özellikle aradan belli bir süre geçtikten sonra bildirim yapılan suçların soruşturulması bakımından bu güçlük daha da belirgindir.

6545 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle önce TCK'nın 102 ve 103. maddelerinde yer alan suç sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması durumunun tespiti için yapılan işlemlerin yarattığı sorunlar ve sonuçlar bilinmektedir. Bu nedenle söz konusu nitelikli halin madde metninden çıkarılması yerinde olmuştur. Ancak, kaldırılan düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda elde edilen ruh sağlığının bozulduğuna ilişkin rapor suçun ispatı bakımından da kullanılan bir delil niteliğindeydi. Suçun bu nitelikli halinin madde metninden çıkarılmasından sonra soruşturma organları mağdurun ruh sağlığının bozulup bozulmadığına ilişkin bir incelemeyi yapmaz olmuşlardır. Bu durum, suçun cezasız kalması ile sonuçlanmıştır.

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçun mağdurunun çocuk olması durumunda, çocuğun, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı hekim tarafından da muayene edilmesi bir gerekliliktir. Uygulamada zaman zaman bu gereklilikler ihmal edildiğinden bu durum yasal bir zorunluluk haline getirilmek istenmiştir.

Getirilen öneri ile mağdurun ruh sağlığına ilişkin inceleme ve değerlendirmenin usul hükümleri belirlenmiştir.

Bu açıklamalar ışığında konuya ilişkin önerilerimiz şu şekildedir:

Madde 9 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 52 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Tanıkların” ibaresinden sonra “soruşturma aşamasında” ibaresi, üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “mağdur” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tanık” ibaresi eklenmiştir.

Madde 10 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 76 inci maddesine aşağıdaki fıkra 2 nci fıkra olarak eklenmiş, sonraki fıkraların numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(2) Cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurunun maruz kaldığı fiilin etkilerinin belirlenmesi ve delillerinin tespiti amacıyla ruh sağlığı uzmanı tarafından, mağdur çocuk ise çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanı tarafından muayenesi yapılır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun mağduru çocuk ise ayrıca çocuk sağlığı uzmanı tarafından da muayenesi yapılır.”

Madde 11 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 175 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurunun soruşturma aşamasında alınmış sesli ve görüntülü ifadesi duruşma hazırlığı aşamasında mahkeme tarafından izlenir. Bu izlemeye rağmen mağdurun duruşmaya gelmesinde zorunluluk var ise bu zorunluluğun nedenleri duruşma hazırlığı kararında açıklanarak mağdur duruşmaya çağrılır.”

Yürürlükte olan CMK’nın 184. maddesi uyarınca; davayı gören mahkeme, aynı Kanunun 182. maddesinde yer alan hallerin (genel ahlakın veya kamu güvenliğinin kesin olarak gerekli kıldığı haller) varlığı halinde duruşmayı kısmen veya tamamen kapalı yapabilir.

Esasen yargılamanın kapalı yapılması değil açık yapılması adil yargılamanın gereğidir. Fakat cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara ilişkin yargılamalarda, bu gereklilik ile mağdurun korunması arasında uygun bir denge kurmak gereklidir. Bu nedenle, yargılama açık duruşmada yapılırsa

bile duruşmanın, mağdurun dinlenmesi aşaması kapalı yapılmalı daha sonra yargılamaya açık olarak devam edilebilmelidir. Böylece hem mağdurun dinlenme sırasında örselenmesi önlenmiş hem de duruşmanın kapalı olarak yapıldığı zamanlardaki beyanların yayınlanması yasak olacağından mağdurun damgalanmasının önüne geçilmiş olacaktır.

Mağdurun yargılama sırasındaki ikincil mağduriyetinin önlenmesi için akla gelen ilk önlem, ifadesi sırasında duruşmanın kapalı olarak yapılmasıdır. Getirilen bu öneri ile bu durum yasal zorunluluk haline getirilmek istenmiştir. Ancak, somut olayın özelliklerine, mağdurun ihtiyaçlarına, yargılamanın niteliğine göre mağdurun korunması için başkaca önlemlerin alınması gerekebilir. CMK'nın 236. maddesinin 3. fıkrası uyarınca ifade sırasında mağdurun yanında bulunacak uzman, duruşma öncesinde yargılama dosyasını incelemeli, mağdur ile görüşmelidir. Uzman bu şekilde elde edeceği bilgilere göre yapacağı değerlendirme sonucunda, mağdur çocuğun duruşma sürecinden olumsuz etkilenmesinin önlenmesi için alınması gerektiğini düşündüğü başkaca önlemler (örneğin adli görüşme odasının kullanılması) var ise bunları yargılamayı yapan mahkemeye duruşma öncesinde veya duruşma sırasında bildirmeli, mahkeme de bu önlemleri almalıdır. Uzmanın bu değerlendirmeyi yapabilmesi için duruşmadan belli bir süre önce haberdar edilmesi, dosyayı inceleme ve mağdurla görüşme imkânı tanınması gerektiği hususları izahtan varestedir.

Konuya ilişkin önerimiz şu şekildedir:

Madde 12 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 182. maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, duruşmanın, suç mağdurunun dinleneceği aşaması mutlaka kapalı yapılır. Ayrıca mağdur çocuğun ifadesi sırasında yanında bulunan uzmanın, çocuğun duruşma sürecinden olumsuz etkilenmemesi için önerdiği önlemler alınır.”

Mağdur ve tanık çocukların dinlenmesi özel bir durumdur. Çocukların yargılama sürecinin örseleyici işlemlerinden korunması esas olmalıdır. Ancak bu yapılırken savunma hakkının kısıtlanmaması ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacı gözden uzak tutulamaz. Çocuğun ikin-

cil mağduriyetinin önlenmesi ile savunma hakkı arasında uygun bir den-
genin kurulması gereklidir.

Çocukların soruşturma aşamasında dinlenmesi sırasında, ifadelerinin
sesli ve görüntülü olarak kayda alınması esastır. Bu şekilde alınan ifade-
nin kovuşturma aşamasında izlenmesi kural olarak yeterli sayılmalı, ço-
cuk duruşmaya getirilmemelidir. Ancak, maddi gerçeğin ortaya çıkarıl-
masının gerekli olduğu durumlar ile savunma makamının soru sorma
yetkisinin kısıtlanmaması bakımından çocuğun duruşmada dinlenmesi
gerekli görülür ise çocuk duruşmaya çağırılmalıdır. Çocuğun duruşmaya
çağırılmasından önce yeniden dinlenmesinin gerekli olup olmadığı konu-
sunda bir değerlendirme yapılmalı ve bir karar verilmelidir.

Çocuğun duruşma aşamasında dinlenmesi gerekli görülmüş ise ço-
cuğun duruşma ortamından etkilenmesinin önlenmesine ilişkin tedbirler
alınmalıdır. Günümüzde, adliyelerin tamamına yakınında SEGBİS adı
verilen sesli ve görüntülü bilgi iletim sistemleri bulunmaktadır. Bunun
yanı sıra Adli Görüşme Odaları kurulmaktadır. Bu imkânlar kullanılarak
çocuğun duruşma salonu dışında bir yerde tutulması ve buradan duruşma
salonuna ses ve görüntüsünün aktarılması suretiyle dinlenmesi benim-
senmelidir.

Çocukların özellikle de çok küçük yaştaki çocukların dinlenmesi,
onlara soru sorulması, sordukları soruların anlamlandırılması özel bir
uzmanlık alanıdır. Soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısının, yargı-
lamada görev alan avukatların ve hüküm verecek olan mahkeme heyeti-
nin var olan hukuk bilgisi ile bu işlemi yapması çok güçtür. Bu güçlüğü
yanı sıra doğru yaklaşım gösterilmemesi çocuğun ikinci kez mağdur ol-
masına yol açmaktadır.

Tüm bu sakıncaların giderilmesi bakımından çocuğun ifadesinin
uzman vasıtasıyla alınması gereklidir. Mağdur veya tanık çocuğun ifade-
sinin alınması sırasında uzmanın yardımından yararlanmak gerekir. Bu-
nun yapılabilmesi için çocuğa sorulacak soruların hukuk bilgisine sahip
yargılama sùjeleri tarafından ve doğrudan doğruya sorulmaması, sorula-
cak sorunun ilgili uzmana aktarılıp uzman tarafından çocuğa sorulması-
nın sağlanması gereklidir.

Konuya ilişkin önerimiz şu şekildedir:

Madde 13 – 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 236. maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye 4 üncü fıkra eklenmiştir.

“(2) Mağdur çocuk veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir. Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır.

(4) Mağdur ve tanık çocuklar ile işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdurun duruşmada dinlenmesi maddi gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu ise duruşma ortamından etkilenmesini önleyecek önlemler alınır. Bu durumdaki kişiler duruşma salonu dışındaki bir yerde bulunur ve duruşma salonuna ses ve görüntüsünün aktarılması suretiyle dinlenir. Bu şekilde dinlenen kişiler bakımından doğrudan soru sormaya ilişkin hükümler uygulanmaz.”

Çocuk Koruma Kanununa ilişkin değişiklik önerileri

TCK’nın 102 ve 103 maddelerinde, 6545 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle cinsel saldırı ve cinsel istismar suçu sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması durumunda cezanın arttırılmasına ilişkin düzenleme kaldırılmıştır. Bu değişiklik sonrasında cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurlarının, suçtan kaynaklanan travma nedeniyle tedavisinin gerekip gerekmediği konusu yargılama makamlarının dikkat ve ilgisinden çıkmıştır. Bu durum çocuklar açısından daha da ağır sonuçlar doğurmaktadır.

Yürürlükte olan mevzuat hükümleri uyarınca, cinsel istismar suçunun mağduru olan çocuğun korunma ihtiyacı içinde olup olmadığının araştırılması için bildirim (ÇKK m.6) yapma, koruma tedbiri kararı isteme veya resen karar verme (ÇKK m.7) mümkün ise de yargılama makamları çoğu kez suçu aydınlatma faaliyeti ile ilgilenmekte suç mağduru olan çocuğun korunması konusunu göz ardı edebilmektedir.

Bu durumun önlenmesi için cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağduru olan çocuğun, korunma ihtiyacı içinde olup olmadığının araştırılması-na ilişkin bildirimin yapılmasının zorunlu olması yerinde olacaktır.

Bu açıklamalar ışığında, somut olarak mevzuat önerimiz şu şekildedir.

Madde 14 – 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Çocuğa yönelik olarak işlenen cinsel dokunulmazlığa karşı suça ilişkin soruşturmaya başlandığında, mağdur çocuk hakkında bu bildirimin yapılması zorunludur.”

ÇKK’nın 6. maddesinde yapılmasını önerdiğimiz değişikliğin tamamlayıcısı olarak ÇKK’nın 7. maddesinde de bir düzenleme yapılması yerinde olacaktır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suça ilişkin soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Başsavcılığının, suç mağduru olan çocuğun korunma ihtiyacı içinde olup olmadığının araştırılması ve gerekli koruyucu ve destekleyici tedbir kararının verilmesini çocuk hâkimliğinden istemesi hususu zorunlu hale getirilmelidir. Bu bildirimi alan çocuk hakimi, soruşturma konusu fiilin işlenip işlenmediğinden bağımsız olarak, çocuk hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı verilmesini gerektiren bir durum olup olmadığını, ÇKK’nın genel hükümlerine göre inceleyip karara bağlar.

Bu konuya dair somut önerimiz şu şekildedir:

Madde 15 – 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun 7 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bir çocuğa karşı cinsel dokunulmazlığa karşı suç işlendiğine veya bir çocuğun cinsel dokunulmazlığa karşı suç işlediğine ilişkin soruşturmaya başlandığında, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı; çocuğun durumunun değerlendirilmesi, koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmasını gerektiren bir durumun olup olmadığının takdir edilmesi ve durumuna uygun tedbir kararlarının alınması için çocuk hâkimliğine başvuruda bulunur.”

Madde 16 – 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun 11 inci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(2) Suça sürüklenen çocuğun 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasında, 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında ve üçüncü fıkrasının (c) bendinde, 104 üncü ve 105 inci maddelerinde düzenlenen suçu işlediğinin anlaşılması halinde, çocuk aşağıdaki programlardan bir ya da birkaçına dâhil edilmelidir.

- (a) Çocuğun gelişiminin desteklenmesi,
- (b) Davranış sorunları ve/veya dürtü kontrolü için rehberlik yapılması,
- (c) Sosyal ve kişilerarası ilişkilerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi,
- (ç) Gerektiği takdirde Kurum bakımına alınması
- (d) Alkol ve madde kullanımına ilişkin müdahalede bulunulması,
- (e) Ruh sağlığına ilişkin bozuklukların tedavisinin ve rehabilitasyonunun sağlanması,
- (f) Fail çocuk evlenmiş ise evlenme, evlilik, aile içi iletişim, çocuk bakımı ve yetiştirilmesi konularını

Kapsayacak şekilde ve bir yıl süreyle denetim altına alınır.

(3) Çocuk hakkında verilen denetim kararı, kararın kesinleşmesi beklenmeden, çocuğun yerleşim yerinde bulunan Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne gönderilir.

(4) Kararı alan Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, çocuğu en hızlı yolları kullanarak çağırır, çocuk gelmediği takdirde kolluk vasıtasıyla temin eder.

(5) Denetimli Serbestlik Müdürlüğünün görevlendireceği denetim görevlisi, yargılama dosyasını inceledikten, çocuk ve ailesi ile görüştüğten sonra çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanı, sosyal hizmet, psikoloji veya psikolojik danışma ve rehberlik alanlarından uzmanlar ile birlikte çocuğu değerlendirdikten sonra çocuğun, içinde bulunduğu riskler ve psikososyal ihtiyaçları belirleyerek, 3 ay süre ile hangi programlardan yararlanacağını tespit eder, uygulanacak denetim planını hazırlar ve planı onaylanması için çocuk hakkında kararı veren mahkemeye gönderir. Ruh sağlığına ilişkin tedavinin hangi hizmet modeli (ayaktan poliklinik

hizmeti, gündüz kliniği, yataklı servis) ile uygulanacağına çocuk ruh sağlığı uzmanınca karar verilir.

(6) Mahkeme uygulama planını uygun gördüğü takdirde onaylar. Uygun görmediği hususlar var ise bunları bildirir. Mahkemenin yaptığı bildirimde göre yeniden hazırlanan denetim planı mahkemenin onayına sunulur.

(7) Uygulama planının onay sürecinin bitmesinden sonra kararın uygulanmasına başlanır.

(8) Kararın uygulanması süreci en geç üç ayda bir kararı veren mahkemeye bildirilir. Mahkeme, çocuğun gelişimi ve yararı için gereken ilave önlemlerin alınmasını isteyebileceği gibi çocuk hakkında gerekli görülen koruyucu ve destekleyici tedbirlerin alınması için görevli ve yetkili mahkemeye başvuru yapılmasını isteyebilir.

(9) Bir yıllık sürenin sonunda hazırlanacak gelişim raporu kararı veren mahkemenin onayına sunulur. Mahkeme yapacağı veya uzman kişilere yaptıracığı inceleme sonucunda çocuk hakkındaki verdiği denetim kararının yerine getirilmiş olduğunu tespit edebileceği gibi denetim süresini bir yıl daha uzatabilir. Uzatma işlemi en çok iki kez yapılabilir.

(10) Bu maddede belirtilen suçların faili çocuk hakkında verilecek güvenlik tedbirinin uygulanmasına çocuğun onsekiz yaşını doldurmuş olması halinde de devam edilir.

(11) Bu maddede belirtilen suçların faili çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına, bu tedbirlerin uygulanması kapsamında ilgili sivil toplum kuruluşlarının katkısının sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar, çocuğun yararı ve gelişiminin desteklenmesi ilkelere uygun şekilde Adalet Bakanlığı tarafından üç ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(12) Bu madde hükümleri uyarınca verilen güvenlik tedbirine ilişkin kararın gereğinin yerine getirilmesine dair bildirim bizzat kendisine yapılan çocuk, karar gereğini yerine getirmemekte ısrar ederse, güvenlik tedbiri verilmesine neden olan eyleminin niteliğine, güvenlik tedbirinin gereğini yerine getirme aşamasına göre bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu cezaya ilişkin hüküm güvenlik tedbirine karar veren Mahkeme tarafından duruşma açılarak verilir.

ÇKK'nın 35. maddesinde sosyal inceleme raporu konusu düzenlenmiştir. Çocuk adalet sisteminin en önemli belgesi olan sosyal inceleme

raporlarının hazırlanması ve içeriği konusunda uygulamada ciddi sorunlar bulunmaktadır. Bununla birlikte sosyal inceleme raporlarının hazırlanması özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından son derece önemlidir.

Bir çocuğun cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağduru olması veya bir çocuğun cinsel dokunulmazlığa karşı suç faili olduğu şüphesi ile soruşturmaya başlanması durumunda, çocuğun tanınması ve kendisine uygun müdahalenin planlanması bakımından sosyal inceleme yapılması zorunlu hale getirilmelidir.

Bunun yanı sıra, uygulamada sosyal inceleme raporlarının yeterli içeriğe sahip olmadığı, raporun hazırlanmasından önce yeterli araştırma ve incelemenin yapılmadığı görülmektedir. Sosyal inceleme raporunun düzenlenmesinden önce, çocuğun içinde bulunduğu çevre ile birlikte incelenmesi bir zorunluluktur. Bu anlamda, çocuğun ev, okul, aile ve varsa iş çevresinin incelenmesi, bu çevrede bulunan kişilerle olabildiğince görüşülmesi, bilgi toplanması ve ancak bundan sonra raporun düzenlenmesi gereklidir. Esasen Çocuk Koruma Kanunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Yönetmeliğin 21. maddesinde bu husus düzenlenmiştir. Uygulamada Yönetmelik hükmünün göz ardı edilmesi nedeniyle söz konusu hükmün Kanuna alınması önerilmektedir.

Bu konuya dair somut önerimiz şu şekildedir:

Madde 17 – 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu’nun 35 inci maddesine 2 inci ve 3 üncü fıkralar eklenmiş, sonraki fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, teselsül sonucunda oluşan beşinci fıkrasına aşağıdaki cümle ilave edilmiştir.

“Soruşturma konusu cinsel dokunulmazlığa karşı suçun; bir çocuğa karşı veya bir çocuk tarafından işlendiğinin iddia edilmesi halinde, çocuk hakkında sosyal inceleme raporu alınması zorunludur.”

(2) Sosyal inceleme raporlarında yapılan incelemenin özelliğine ve verilen görevin niteliğine göre aşağıdaki hususların tamamına veya bir kısmına yer verilir;

a) Hakkında inceleme yapılması talep edilen çocuğun;

1. Doğumundan başlayarak geçirdiği gelişim aşamalarına dair bilgiler

2. Ailesinin toplumsal, ekonomik ve kültürel durumu,

3. Aile bireyleri arasındaki ilişki,
 4. Okul ve iş ortamı ile boş zamanlarını değerlendirdiği çevre ile bu çevrelerin yaşanan olay sonrasında çocuğa gösterdiği yaklaşıma ilişkin bilgiler,
 5. İçinde bulunduğu hukukî durum ve adlî mercilerin müdahalelerini gerektiren olaylar,
 6. İnceleme sırasında uzmanlar tarafından tespit edilen davranışları,
 7. Suç davranışı ve toplumsal uyum sorunları sergilemelerine veya korunmaya muhtaç olmalarına neden olan etkenler hakkında bilgiler,
 - b) Çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden incelenmesi sırasında elde edilen ve olayın açıklanması bakımından önemli görülen bilgiler,
 - c) Çocuk hakkında Kanunun 5 inci maddesinde gösterilen tedbirlerden hangisinin yararlı olacağına, tedbirin yanında denetim altına alınmasına gerek olup olmadığına dair öneriler,
 - ç) Çocuk hakkındaki tedbir veya denetim kararlarının ne kadar süre ile uygulanması gerektiğine ilişkin öneriler,
 - d) Çocuklar ve ailelerine uygulanabilecek özel uygulama veya psikiyatrik tedavi için yönlendirmeye dair öneriler.
- (3) Raporda çocuğun işlediği fiille ilgili olarak hukukî anlam ve sonuçları kavrayabilme ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığı hakkında sonuç değerlendirmesinde bulunulmaz.

Evlenme Yaşı ve Evlenmeye İzin

Halen yürürlükte olan 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun (TMK) 124/1 maddesi uyarınca evlenme yaşı onyedidir. Bu hüküm uyarınca 17 yaşını doldurmuş kişi, kanuni temsilcisinin izni ile evlenebilir. Aynı maddenin 2. fıkrası uyarınca, onaltı yaşını doldurmuş kişi, olağanüstü durumlarda veya pek önemli bir sebebin söz konusu olduğu durumlarda, kanuni temsilcisinin ve hâkimin izni ile evlenebilir.

Bu iki hüküm birlikte değerlendirildiğinde; evlenme için asgari yaşı onyedi olduğu ancak olağanüstü durumlarda veya pek önemli sebebin varlığı halinde evlenme yaşının onaltıya indiği anlaşılabacaktır.

Ülkemizde çocukların erken yaşta evlenmeleri önemli bir sorundur. Resmi nitelikte olmayan birliktelikler için kesin bir sayı yoksa da resmi evliliklerin sayısı azımsanamayacak ölçüdedir.

TÜİK'in verilerine göre; 2016 yılında, resmi olarak evlenen çocuk sayısı 28,956'dır. Kız çocuklarının evlenmelerinin toplam evlilikler içinde en yüksek oranda olduğu iller Ağrı (%15.7), Muş (%14.9) ve Kilis (%14.3) olurken, bu oranın en düşük olduğu iller Tunceli (%1.1), Trabzon (%1.3) ve Karabük (%1.5) olmuştur.

Yine TÜİK verilerine göre; 2016 yılında; 15 yaşından küçük 234 kişi, 15-18 yaş aralığında 16,396 kişi ve 18-19 yaş aralığında 58,869 kişi doğum yapmıştır.

Mevzuatımızın pek çok yerinde, kişinin ergin olması ve bu ergin olmaya bağlı olarak fiil ehliyetine sahip olma hali onsekiz yaşın dolması şartına bağlanmıştır. TMK'nın 11. maddesi uyarınca erginlik onsekiz yaşın doldurulmasıyla başlar. Kişinin seçme hakkını kullanması, sürücü belgesi alması, alkollü ürün veya tütün ürünü satın alması gibi pek çok düzenleme ergin olmaya değil onsekiz yaşın doldurulması şartına bağlı olarak düzenlenmiştir. 5237 sayılı TCK ve 5395 sayılı ÇKK çocuk olma halinin onsekiz yaşın bitirilmesi ile sona ereceğini benimsemiştir.

Mevzuat hükümlerinin, kişinin çocukluktan erginliğe geçişini onsekiz yaşın doldurulması şartına bağlamakla birlikte, evlenme yaşının onyedi olarak benimsemesi yerinde değildir. Hukuk sisteminin bütünü ile çocuk saydığı ve bu nedenle pek çok şeyi yapamayacağını kabul ettiği bir bireyi evlenmeye ehil görmesi açık bir çelişkidir. Kişinin evlenme konusunda ergin olma, karar verme, bir evliliğin sorumluluklarını taşıma konusundaki yeterliliğinin diğer durumlardan, örneğin bir motorlu aracı sürmekten, daha önemsiz olduğu söylenemez.

Yürürlükte olan TMK'nın 124/2 maddesi uyarınca; *“Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.”*

Bu hüküm, olağanüstü nedenlerle veya pek önemli bir sebeple evlenme konusundaki asgari yaşı onaltı olarak benimsemiş, bu yaşta evlenmeyi hâkimin iznine bağlamıştır. Ancak söz konusu düzenleme, çocuğun erken evlenmenin olumsuz sonuçlarından korunması bakımından yeterli değildir.

Bu yetersizlikler şu şekilde sıralanabilir:

1. Evlenmeye izin verecek hâkimin, çocuğu dinlemesi gerektiği ayrıca ve açıkça vurgulanmamıştır. İç hukuk kuralı haline gelen BMÇHS'nin 12. maddesi başta olmak üzere pek çok uluslararası sözleşmede, çocuğun görüşünün alınması gerektiği bir kural olarak ortaya konulmuş olduğundan, bu eksikliğin uluslararası sözleşme hükümleri vasıtasıyla giderilmesi mümkün ise de iç hukuk bakımından temel metin olan TMK'da da bu yönde hüküm yoktur.

2. Evlenmeye izin verecek hâkimin nasıl bir inceleme yapacağı konusunda hüküm bulunmamaktadır. Çocuğun evlenmesinin çocuğun yararına olup olmadığını değerlendirecek olan hâkimin, bu izni vermeden önce her türlü delili re'sen toplaması ve gerekli gördüğü uzmanlardan görüş alması yasanın mevcut haline göre de mümkündür. Ancak uygulamada başvuru tarihinden bir kaç gün sonra, nerede ise hiç bir inceleme yapılmadan, mahkeme nezdinde görevli uzmanın çocuk ve ailesi ile yaptığı görüşmeye dayalı bir rapordan öte delil toplanmadan verilmiş evlenmeye izin kararları görülebilmektedir.

3. Çocuk hakkında yapılan evlenmeye izin başvuruları çocuğun kanuni temsilcisi veya bu temsilcinin seçtiği vekil vasıtası ile yapılmaktadır. Bu taleplerin incelendiği dosyalarda çocuğun yararını, çocuğun kanuni temsilcisinden ve hatta çocuktan bağımsız olarak temsil eden bir taraf bulunmamaktadır. Çocuğun kendisinin (fiilen kanuni temsilcisinin) seçtiği bir vekil ile temsil edilmesi değil çocuğun korunmasında bağımsız bir rol üstlenebilecek avukat ile temsil edilmesi imkânı bulunmamaktadır.

Tüm bu eksikliklerin yanı sıra 17 yaşındaki çocukların evlenmesi, kanuni temsilcisinin izni ile mümkün olmakta, az da olsa hâkim izni ile evlenmenin sağladığı güvenceler 17 yaşındaki çocuklar için hiç mümkün olmamaktadır.

Tüm bu nedenlerle; TMK'da yapılacak değişiklik ile evlenme ehliyeti yaşıнын onsekiz olarak düzenlenmesi gereklidir.

Bu açıklamalar ışığında, somut olarak mevzuat önerimiz şu şekildedir.

Madde 18 – 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 124 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onyedi” ibaresi “onsekiz” olarak değiştirilmiş, maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara ilişkin ceza hükümlerinin düzenlenmesindeki zorluk suçun failinin çocuk olması durumunda daha da artar. Mağdurun korunması ile çocuğun korunması kavramları arasındaki yarışta dengeli bir çözüm üretmek her zaman mümkün değildir.

Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar söz konusu olduğunda konunun sadece hukukçular arasında ve hukuk biliminin ışığında tartışılması yetmez. Çocuk korumanın gerektirdiği disiplinler arası çalışmanın cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar söz konusu olduğunda da yapılması ve ortak bir çözüm üretilmesi zorunludur.

Çocukların fail ve/veya mağdur olduğu durumlarda yapılacak düzenlemenin toplum önünde, toplumun tüm kesimlerinin katılımı ile yapılacak tartışmalar ile olgunlaştırılması ve temel ilkeler etrafında oluşturulacak birliktelik ile dengelenmesi gerekir. Yapılacak düzenleme ve uygulamalar için toplumun desteğini almak her suç bakımından önemlidir ancak söz konusu olan cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar olduğunda bu önem daha da artar.

Çocuk adalet sisteminin ve suça sürüklenen çocukların yargılanmasında temel sorunlardan birisinin TCK'nın 31. maddesinde düzenlenen ceza sorumluluğuna ilişkin hükümler olduğunu gözden uzak tutmuyoruz. Esasen suça sürüklenen çocuklar bakımından ceza sorumluluğunun başlangıç yaşı 12'den 15'e çıkarıldığı takdirde, 15 yaşından küçük çocuklar arasındaki cinsel davranışlara ilişkin tartışılan bütün sorunlar çözümlenmiş olacaktır. Zira böylesi durumlarda 15 yaşından küçük çocuğun işlediği iddia edilen fiil bakımından ceza sorumluluğu olmayacağından hakkında ceza kovuşturması değil güvenlik tedbiri muhakemesi yapılabilecektir. Çocukların ceza sorumluluğu yaşının yükseltilmesi, ceza sorumluluğunun belirlenmesine ilişkin kuralların geliştirilmesi, ceza sorumluluğu olsa da olmasa da çocukları cezalandırıcı değil iyileştirici hükümler vermeyi hedefleyen çocuk adalet sistemi ilkelerinin hayata geçirilmesine ilişkin temel görüşlerimizi saklı tutuyoruz.

Bu çalışma cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar bakımından yapılan bir değerlendirmeye yönelik olduğu için ceza sorumluluğuna ilişkin bu konular çalışmanın dışında tutulmuştur.

Bu çalışmada yapılacak öneriler ve ileri sürülen görüşler kesin kanaatlerimiz olmayıp tartışmaya bir zemin ve katkı oluşturmak amacıyla ortaya konulmuştur. Önerilerin diğer öneriler, görüş ve eleştiriler ile zenginleştirilmesi gereklidir.

13/12/2017

**MEVCUT HÜKÜMLER İLE ÖNERİNİN KABUL EDİLMESİ
HALİNDE MADDE METİNLERİNİN ALACAĞI DURUMU
GÖSTEREN KARŞILAŞTIRMA TABLOLARI**

5237 sayılı TCK'nın 102. Madde- sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Cinsel saldırı</i> Madde 102- (Değişik: 18/6/2014-6545/58 md.) (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyeti-ne bağlıdır. (3) Suçun; a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,	<i>Cinsel saldırı</i> Madde 102- (Değişik: 18/6/2014-6545/58 md.) (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması <u>veya mağdurun bu davranışlarda bulunmaya zorlanması</u> suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır. (3) Suçun; a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından, d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte, e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır. (4) Cinsel saldırı için başvurulacak cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.	c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından, d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte, e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır. (4) Cinsel saldırı için başvurulacak cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. <u>(6) Bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen suçun failinin çocuk olması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.</u>
---	--

5237 sayılı TCK'nın 103. Madde- sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Çocukların cinsel istismarı</i> Madde 103- (Değişik: 18/6/2014-6545/59 md.) (1) (Yeniden düzenlenen birinci ve ikinci cümle: 24/11/2016-6763/13 md.) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/13 md.) Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden; a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamak yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.	<i>Çocukların cinsel istismarı</i> Madde 103- (Değişik: 18/6/2014-6545/59 md.) (1) (Yeniden düzenlenen birinci ve ikinci cümle: 24/11/2016-6763/13 md.) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/13 md.) Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza, istismar durumunda on yıldan, sarkıntılık durumunda beş yıldan az olamaz. <u>Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin de çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması şikâyetine bağlıdır.</u> Cinsel istismar deyiminden; a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış, b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

(2) **(Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/13 md.)** Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

c) Cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmasa dahi, bu maddenin üçüncü fıkrasının (c) ve (d) bentlerinde sayılan kişilerin fail olduğu hallerde, bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde sayılan yaş gruplarına bakılmaksızın, tüm çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

anlaşılır.

(2) **(Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/13 md.)** Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması **veya mağdurun bu davranışlarda bulunmaya zorlanması** suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Mağdurun on iki yaşını tamamlamamış olması hâlinde verilecek ceza on sekiz yıldan az olamaz.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (5) Cinsel istismar için başvuru- lan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.	d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, <u>çocuğun evlat edinme öncesinde bakımını üstlenen veya</u> koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından, e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (5) Cinsel istismar için başvuru- lan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur. <u>(7) Bu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında ve üçüncü fıkrasının (c) bendinde düzenlenen füllerin failinin</u>
---	--

	<u><i>çocuk olması ve fail ile mağdur arasındaki yaş farkının üçten çok olmaması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.</i></u>
--	--

5237 sayılı TCK'nın 104. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Reşit olmayanla cinsel ilişki</i>	<u><i>Cocukla cinsel ilişki</i></u>
Madde 104- (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.	Madde 104- (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocuğun vücuduna organ veya sair bir cisim sokan veya kendi vücuduna bu yastaki çocuk tarafından organ veya sair cisim sokulmasını sağlayan kişi, mağdur çocuğun şikâyeti üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.
(2) (İptal: Ana.Mah.nin 23/11/2005 tarihli ve E: 2005/103, K: 2005/89 sayılı kararı ile; Yeniden düzenleme: 18/6/2014-6545/60 md.) Suçun mağdur ile arasında evlenme yaşı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.	<u>(2) Bu maddede düzenlenen suçun failinin de çocuk olması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.</u>
(3) (Ek: 18/6/2014-6545/60 md.) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.	(3) (Ek: 18/6/2014-6545/60 md.) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.

5237 sayılı TCK'nın 105. Madde- sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Cinsel taciz</i> Madde 105- (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkın- da, mağdurun şikayeti üzerine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adlî para cezasına fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolu- nur. (2) (Değişik: 18/6/2014-6545/61 md.) Suçun; a) Kamu görevinin veya hizmet iliş- kisinin ya da aile içi ilişkisinin sağla- dığı kolaylıktan faydalanmak sure- tiyle, b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, ko- ruyucu aile veya sağlık hizmeti ve- ren ya da koruma, bakım veya göze- tim yükümlülüğü bulunan kişiler ta- rafından, c) Aynı işyerinde çalışmanın sağla- dığı kolaylıktan faydalanmak sure- tiyle, d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, e) Teşhir suretiyle, işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkra- ya göre verilecek ceza yarı oranında ar- tırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden	<i>Cinsel taciz</i> Madde 105- (1) Bir kimseyi cin- sel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üze- rine, üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adlî para cezasına fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. <u>(2) Bu Kanunun 103. maddesi- nin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde sayılan çocuğu, çocuğa temasta bulunmaksızın, vücudunu teşhir etmeye yönlen- diren kişi iki yıldan beş yıla ka- dar hapis cezası ile cezalandırı- lır.</u> <u>(3) (Değişik: 18/6/2014-6545/61 md.)</u> Suçun; a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalan- mak suretiyle, b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan ki- şiler tarafından, c) Aynı işyerinde çalışmanın sağ- ladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz.	d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle, e) Teşhir suretiyle, İşlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise verilecek ceza bir yıldan az olamaz. <u>(4) Bu maddede düzenlenen suçun failinin çocuk olması durumunda, faile ceza vermek yerine bu suça özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirine hükmedilir.</u>
--	--

5237 sayılı TCK'nın 109. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma</i> Madde 109- (1) Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (3) Bu suçun; a) Silahla,	<i>Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma</i> Madde 109- (1) Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. (2) Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

b) Birden fazla kişi tarafından birlikte, c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle, d) Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, e) Üstsoy, altsoy veya eşe karşı, f) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır. (4) Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması halinde, ayrıca bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. (5) Suçun cinsel amaçla işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır. (6) Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.	(3) Bu suçun; a) Silahla, b) Birden fazla kişi tarafından birlikte, c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle, d) Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, e) Üstsoy, altsoy veya eşe karşı, f) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır. (4) Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması halinde, ayrıca bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur. (5) Suçun cinsel amaçla işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır. <u>(6) Bu maddenin birinci fıkrasında düzenlenen suçun failinin çocuk olması ve fail ile mağdur arasındaki yaş farkının üçten çok olmaması durumunda, faile ceza vermek yerine cinsel dokunulmazlığa karşı suçlara özgü olarak düzenlenen güvenlik tedbirlerine hükmedilir.</u>
---	---

	<u>(7)</u> Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.
--	---

5237 sayılı TCK'nın 226. Madde- sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Müstehcenlik</i> Madde 226- (1) a) Bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten, b) Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten, c) Bu ürünleri, içeriğine vakıf olunabilecek şekilde satışa veya kiraya arz eden, d) Bu ürünleri, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz eden, satan veya kiraya veren, e) Bu ürünleri, sair mal veya hizmet satışları yanında veya dolayısıyla bedelsiz olarak veren veya dağıtan, f) Bu ürünlerin reklamını yapan,	<i>Müstehcenlik</i> Madde 226- (1) a) Bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten, b) Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten, c) Bu ürünleri, içeriğine vakıf olunabilecek şekilde satışa veya kiraya arz eden, d) Bu ürünleri, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz eden, satan veya kiraya veren, e) Bu ürünleri, sair mal veya hizmet satışları yanında veya dolayısı-

Kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları, temsili çocuk görüntülerini veya çocuk gibi görünen kişileri kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünleri ülkeye sokan, çoğaltan, satışı arz eden, satan, nakleden, depolayan, ihraç eden, bulunduran ya da başkalarının kullanımına sunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üreten, ülkeye sokan, satışı arz eden, satan, nakleden, depolayan, başkalarının kullanımına sunan veya bulunduran kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(5) Üç ve dördüncü fıkralardaki ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanması-

sıyla bedelsiz olarak veren veya dağıtan,

f) Bu ürünlerin reklamını yapan,

Kişi, **bir yıldan üç yıla** kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları, temsili çocuk görüntülerini veya çocuk gibi görünen kişileri kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünleri ülkeye sokan, çoğaltan, satışı arz eden, satan, nakleden, depolayan, ihraç eden, bulunduran ya da başkalarının kullanımına sunan kişi, **üç yıldan yedi yıla** kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üreten, ülkeye sokan, satışı arz eden, satan, nakleden, depolayan, başkalarının kullanımına

na aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. (6) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. (7) Bu madde hükümleri, bilimsel eserlerle; üçüncü fıkra hariç olmak ve çocuklara ulaşması engellenmek koşuluyla, sanatsal ve edebi değeri olan eserler hakkında uygulanmaz.	sunan veya bulunduran kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. (5) Üç ve dördüncü fıkralardaki ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayımlanmasına aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. (6) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. (7) Bu madde hükümleri, bilimsel eserlerle; üçüncü fıkra hariç olmak ve çocuklara ulaşması engellenmek koşuluyla, sanatsal ve edebi değeri olan eserler hakkında uygulanmaz.
---	---

5237 sayılı TCK'nın 227. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Fuhuş</i> Madde 227- (1) Çocuğu fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu	<i>Fuhuş</i> Madde 227- (1) Çocuğu fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, <u>altı yıldan oniki yıla</u> kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası

suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır. (2) Bir kimseyi fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran ya da fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Fuhşa sürüklenen kişinin kazancından yararlanılarak kısmen veya tamamen geçimin sağlanması, fuhşa teşvik sayılır. (3) (Mülga: 6/12/2006 – 5560/45 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/18 md.) Fuhuşu kolaylaştırmak veya fuhşa aracılık etmek amacıyla hazırlanmış görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya yayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden iki bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (4) Cebir veya tehdit kullanarak, hile ile ya da çaresizliğinden yararlanarak bir kimseyi fuhşa sevk eden veya fuhuş yapmasını sağlayan kişi hakkında yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır. (5) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların eş, üstsoy, kayın üstsoy, kardeş, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da kamu görevi veya	ile cezalandırılır. Bu suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır. (2) Bir kimseyi fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran ya da fuhuş için aracılık eden veya yer temin eden kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis ve üçbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Fuhşa sürüklenen kişinin kazancından yararlanılarak kısmen veya tamamen geçimin sağlanması, fuhşa teşvik sayılır. (3) (Mülga: 6/12/2006 – 5560/45 md.; Yeniden düzenleme: 24/11/2016-6763/18 md.) Fuhuşu kolaylaştırmak veya fuhşa aracılık etmek amacıyla hazırlanmış görüntü, yazı ve sözleri içeren ürünleri veren, dağıtan veya yayan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis ve iki yüz günden iki bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. (4) Cebir veya tehdit kullanarak, hile ile ya da çaresizliğinden yararlanarak bir kimseyi fuhşa sevk eden veya fuhuş yapmasını sağlayan kişi hakkında yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır. (5) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçların eş, üstsoy, kayın üstsoy, kardeş, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruma
---	---

hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. (6) Bu suçların, suç işlemek amacıyla teşkil edilmiş örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (7) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. (8) Fuhşa sürüklenen kişi, tedaviye veya psikolojik terapiye tâbi tutulabilir.	ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da kamu görevi veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. (6) Bu suçların, suç işlemek amacıyla teşkil edilmiş örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. (7) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. (8) Fuhşa sürüklenen kişi, tedaviye veya psikolojik terapiye tâbi tutulabilir.
---	--

5237 sayılı TCK'nın 230. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Birden çok evlilik, hileli evlenme, dinsel tören</i> Madde 230- (1) Evli olmasına rağmen, başkasıyla evlenme işlemi yaptıran kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Kendisi evli olmamakla birlikte, evli olduğunu bildiği bir kimse ile evlilik işlemi yaptıran kişi de yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.	<u>Birden çok evlilik, hileli evlenme, çocuk için evlenme töreni yapılması</u> Madde 230- (1) Evli olmasına rağmen, başkasıyla evlenme işlemi yaptıran kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Kendisi evli olmamakla birlikte, evli olduğunu bildiği bir kimse ile evlilik işlemi yaptıran

(3) Gerçek kimliğini saklamak suretiyle bir başkasıyla evlenme işlemi yaptıran kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçlardan dolayı zamanaşımı, evlenmenin iptali kararının kesinleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar. (5) (İptal: Anayasa Mahkemesi’nin 27/5/2015 tarihli ve E.: 2014/36, K.: 2015/51 sayılı Kararı ile.) (6) (İptal: Anayasa Mahkemesi’nin 27/5/2015 tarihli ve E.: 2014/36, K.: 2015/51 sayılı Kararı ile.)	kişi de yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır. (3) Gerçek kimliğini saklamak suretiyle bir başkasıyla evlenme işlemi yaptıran kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan suçlardan dolayı zamanaşımı, evlenmenin iptali kararının kesinleştiği tarihten itibaren işlemeye başlar. <u>(5) Evlenme akdinin kanuna göre yapılmış olduğunu gösteren belgeyi görmeden, bir çocuk hakkında evlenme için tören yapan kişiye altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir. Bu durumdaki çocuğa evlenme için tören yapılmasına rıza gösteren kanuni temsilci de aynı şekilde cezalandırılır.</u> (6) (İptal: Anayasa Mahkemesi’nin 27/5/2015 tarihli ve E.: 2014/36, K.: 2015/51 sayılı Kararı ile.)
---	--

5271 Sayılı CMK’nın 52. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Tanıkların dinlenmesi</i> Madde 52 – (1) Her tanık, ayrı ayrı ve sonraki tanıklar yanında bulunmaksızın dinlenir.	<i>Tanıkların dinlenmesi</i> Madde 52 – (1) Her tanık, ayrı ayrı ve sonraki tanıklar yanında bulunmaksızın dinlenir.

(2) Tanıklar, kovuşturma evresine kadar ancak gecikmesinde sakınca bulunan veya kimliğin belirlenmesine ilişkin hâllerde birbirleri ile ve şüpheli ile yüzleştirilebilirler. (3) Tanıkların dinlenmesi sırasındaki görüntü veya sesler kayda alınabilir. Ancak; a) Mağdur çocukların, b) Duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin, Tanıklığında bu kayıt zorunludur. (4) Üçüncü fıkra hükmünün uygulanması suretiyle elde edilen ses ve görüntü kayıtları, sadece ceza muhakemesinde kullanılır.	(2) Tanıklar, kovuşturma evresine kadar ancak gecikmesinde sakınca bulunan veya kimliğin belirlenmesine ilişkin hâllerde birbirleri ile ve şüpheli ile yüzleştirilebilirler. (3) Tanıkların <u>soruşturma aşamasında</u> dinlenmesi sırasındaki görüntü veya sesler kayda alınabilir. Ancak; a) Mağdur <u>ve tanık</u> çocukların, b) Duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin, Tanıklığında bu kayıt zorunludur. (4) Üçüncü fıkra hükmünün uygulanması suretiyle elde edilen ses ve görüntü kayıtları, sadece ceza muhakemesinde kullanılır.
--	---

5271 Sayılı CMK'nın 76. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Diğer kişilerin beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması</i> Madde 76 – (Değişik: 25/5/2005 – 5353/3 md.) (1) Bir suça ilişkin delil elde etmek amacıyla, mağdurun vücudu üzerinde dış veya iç beden muayenesi yapılabilmesine veya vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle	<i>Diğer kişilerin beden muayenesi ve vücuttan örnek alınması</i> Madde 76 – (Değişik: 25/5/2005 – 5353/3 md.) (1) Bir suça ilişkin delil elde etmek amacıyla, mağdurun vücudu üzerinde dış veya iç beden muayenesi yapılabilmesine veya vücudundan kan veya benzeri biyo-

saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine; sağlığını tehlikeye düşürmemek ve cerrahî bir müdahalede bulunmamak koşuluyla; Cumhuriyet savcısının istemiyle ya da re'sen hâkim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısının kararı, yirmidört saat içinde hâkim veya mahkemenin onayına sunulur. Hâkim veya mahkeme, yirmidört saat içinde kararını verir. Onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır ve elde edilen deliller kullanılamaz.

(2) Mağdurun rızasının varlığı halinde, bu işlemlerin yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınmasına gerek yoktur.

(3) Çocuğun soy bağının araştırılmasına gerek duyulması halinde; bu araştırmanın yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınması gerekir.

(4) Tanıklıktan çekinme sebepleri ile muayeneden veya vücuttan örnek alınmasından kaçınılabilir. Çocuk ve akıl hastasının çekinmesi konusunda kanunî temsilcisi karar verir. Çocuk veya akıl hastasının, tanıklığın hukukî anlam ve sonuçlarını algılayabilecek durumda olması hâlinde, görüşü de alınır. Kanunî temsilci de şüpheli veya sanık ise bu konuda hâkim tarafından karar verilir. Ancak, bu hâlde elde edilen deliller davanın ileri aşamalarında şüpheli veya sanık

lojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine; sağlığını tehlikeye düşürmemek ve cerrahî bir müdahalede bulunmamak koşuluyla; Cumhuriyet savcısının istemiyle ya da re'sen hâkim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebilir. Cumhuriyet savcısının kararı, yirmidört saat içinde hâkim veya mahkemenin onayına sunulur. Hâkim veya mahkeme, yirmidört saat içinde kararını verir. Onaylanmayan kararlar hükümsüz kalır ve elde edilen deliller kullanılamaz.

(2) Cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurunun maruz kaldığı fiilin etkilerinin belirlenmesi ve delillerinin tespiti amacıyla ruh sağlığı uzmanı tarafından, mağdur çocuk ise çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanı tarafından muayenesi yapılır. Cinsel dokunulmazlığa karşı suçun mağduru çocuk ise ayrıca çocuk sağlığı uzmanı tarafından da muayenesi yapılır.

(3) Mağdurun rızasının varlığı halinde, bu işlemlerin yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınmasına gerek yoktur.

(4) Çocuğun soy bağının araştırılmasına gerek duyulması halinde; bu araştırmanın yapılabilmesi için birinci fıkra hükmüne göre karar alınması gerekir.

olmayan kanunî temsilcinin izni olmadıkça kullanılamaz. (5) Bu madde gereğince verilen hâkim veya mahkeme kararlarına itiraz edilebilir.	<u>(5)</u> Tanıklıktan çekinme sebepleri ile muayeneden veya vücuttan örnek alınmasından kaçınılabilir. Çocuk ve akıl hastasının çekinmesi konusunda kanunî temsilcisi karar verir. Çocuk veya akıl hastasının, tanıklığın hukukî anlam ve sonuçlarını algılayabilecek durumda olması hâlinde, görüşü de alınır. Kanunî temsilci de şüpheli veya sanık ise bu konuda hâkim tarafından karar verilir. Ancak, bu hâlde elde edilen deliller davanın ileri aşamalarında şüpheli veya sanık olmayan kanunî temsilcinin izni olmadıkça kullanılamaz. <u>(6)</u> Bu madde gereğince verilen hâkim veya mahkeme kararlarına itiraz edilebilir.
--	---

5271 Sayılı CMK'nın 175. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>İddianamenin kabulü ve duruşma hazırlığı</i> Madde 175 – (1) İddianamenin kabulüyle, kamu davası açılmış olur ve kovuşturma evresi başlar. (2) Mahkeme, iddianamenin kabulünden sonra duruşma gününü belirler ve duruşmada hazır bulunması gereken kişileri çağırır.	<i>İddianamenin kabulü ve duruşma hazırlığı</i> Madde 175 – (1) İddianamenin kabulüyle, kamu davası açılmış olur ve kovuşturma evresi başlar. (2) Mahkeme, iddianamenin kabulünden sonra duruşma gününü belirler ve duruşmada hazır bulunması gereken kişileri çağırır. <u>(3) Cinsel dokunulmazlığa karşı suç mağdurunun soruşturma</u>

	<u><i>aşamasında alınmış sesli ve gö-rüntülü ifadesi duruşma hazırlı-ğı aşamasında mahkeme tara-fından izlenir. Bu izlemeye rağ-men mağdurun duruşmaya gel-mesinde zorunluluk var ise bu zorunluluğun nedenleri duruş-ma hazırlığı kararında açıklana-rak mağdur duruşmaya çağrılır.</i></u>
--	--

5271 Sayılı CMK'nın 182. Madde-sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha-linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Duruşmanın açıklığı</i> Madde 182 – (1) Duruşma herkese açıktır. (2) Genel ahlâkın veya kamu güven-liğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, duruşmanın bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir. (3) Duruşmanın kapalı yapılması konusundaki gerekçeli karar ile hü-küm açık duruşmada açıklanır.	<i>Duruşmanın açıklığı</i> Madde 182 – (1) Duruşma herke-se açıktır. (2) Genel ahlâkın veya kamu gü-venliğinin kesin olarak gerekli kıldığı hâllerde, duruşmanın bir kısmının veya tamamının kapalı yapılmasına mahkemece karar ve-rilebilir. <u><i>Cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, duruşmanın, suç mağdurunun dinleneceği aş-a-ması mutlaka kapalı yapılır. Ay-rica mağdur çocuğun ifadesi sı-rasında yanında bulunan uzma-nın, çocuğun duruşma sürecin-den olumsuz etkilenmemesi için önerdiği önlemler alınır.</i></u> (3) Duruşmanın kapalı yapılması konusundaki gerekçeli karar ile hüküm açık duruşmada açıklanır.

5271 Sayılı CMK'nın 236. Madde- sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Mağdur ile şikâyetçinin dinlenmesi</i> Madde 236 – (1) Mağdurun tanık olarak dinlenmesi halinde, yemin hariç, tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır. (2) İşlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir. Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır. (3) Mağdur çocukların veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş olan diğer mağdurun tanık olarak dinlenmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi bulundurulur. Bunlar hakkında bilirkişilere ilişkin hükümler uygulanır.	<i>Mağdur ile şikâyetçinin dinlenmesi</i> Madde 236 – (1) Mağdurun tanık olarak dinlenmesi halinde, yemin hariç, tanıklığa ilişkin hükümler uygulanır. <u>(2) Mağdur çocuk veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdur, bu suça ilişkin soruşturma veya kovuşturmada tanık olarak bir defa dinlenebilir. Maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunluluk arz eden haller saklıdır.</u> (3) Mağdur çocukların veya işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş olan diğer mağdurun tanık olarak dinlenmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi bulundurulur. Bunlar hakkında bilirkişilere ilişkin hükümler uygulanır. <u>(4) Mağdur ve tanık çocuklar ile işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdurun duruşmada dinlenmesi maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu ise duruşma ortamından etkilenmesini önleyecek önlemler alınır. Bu durumdaki kişiler duruşma salonu dışındaki bir yerde</u>

	<u><i>bulunur ve duruşma salonuna ses ve görüntüsünün aktarılması suretiyle dinlenir. Bu şekilde dinlenen kişiler bakımından doğrudan soru sormaya ilişkin hükümler uygulanmaz.</i></u>
--	---

5395 Sayılı ÇKK'nın 6. Maddesi-nin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Kuruma başvuru</i> Madde 6- (1) Adlî ve idarî merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Çocuk ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler çocuğun korunma altına alınması amacıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna başvurabilir. (2) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhâl yapar.	<i>Kuruma başvuru</i> Madde 6- (1) Adlî ve idarî merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Çocuk ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler çocuğun korunma altına alınması amacıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna başvurabilir. <u><i>Çocuğa yönelik olarak işlenen cinsel dokunulmazlığa karşı suça ilişkin soruşturmaya başlandığında, mağdur çocuk hakkında bu bildirimin yapılması zorunludur.</i></u> (2) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhâl yapar.

5395 Sayılı ÇKK'nın 7. Maddesi- nin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Koruyucu ve destekleyici tedbir ka- rarı alınması</i> Madde 7- (1) Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen çocuk hâkimi tarafından alınabilir. (2) Tedbir kararı verilmeden önce çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılabilir. (3) Tedbirin türü kararda gösterilir. Bir veya birden fazla tedbire karar verilebilir. (4) Hâkim, hakkında koruyucu ve destekleyici tedbire karar verdiği çocuğun denetim altına alınmasına da karar verebilir. (5) Hâkim, çocuğun gelişimini göz önünde bulundurarak koruyucu ve destekleyici tedbirin kaldırılmasına veya değiştirilmesine karar verebilir. Bu karar acele hâllerde, çocuğun bulunduğu yer hâkimi tarafından da verilebilir. Ancak bu durumda karar, önceki kararı alan hâkim veya mahkemeye bildirilir. (6) Tedbirin uygulanması, onsekiz yaşın doldurulmasıyla kendiliğinden sona erer. Ancak hâkim, eğitim ve	<i>Koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınması</i> Madde 7- (1) Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ve Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen çocuk hâkimi tarafından alınabilir. <u>Bir çocuğa karşı cinsel dokunulmazlığa karşı suç işlendiğine veya bir çocuğun cinsel dokunulmazlığa karşı suç işlediğine ilişkin soruşturmaya başlandığında, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı; çocuğun durumunun değerlendirilmesi, koruyucu ve destekleyici tedbir kararı alınmasını gerektiren bir durumun olup olmadığının takdir edilmesi ve durumuna uygun tedbir kararlarının alınması için çocuk hâkimliğine başvuruda bulunur.</u> (2) Tedbir kararı verilmeden önce çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılabilir. (3) Tedbirin türü kararda gösterilir. Bir veya birden fazla tedbire karar verilebilir.

öğrenimine devam edebilmesi için ve rızası alınmak suretiyle tedbirin uygulanmasına belli bir süre daha devam edilmesine karar verebilir. (7) Mahkeme, korunma ihtiyacı olan çocuk hakkında, koruyucu ve destekleyici tedbir kararının yanında 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre velayet, vesayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında da karar vermeye yetkilidir.	(4) Hâkim, hakkında koruyucu ve destekleyici tedbire karar verdiği çocuğun denetim altına alınmasına da karar verebilir. (5) Hâkim, çocuğun gelişimini göz önünde bulundurarak koruyucu ve destekleyici tedbirin kaldırılmasına veya değiştirilmesine karar verebilir. Bu karar acele hâllerde, çocuğun bulunduğu yer hâkimi tarafından da verilebilir. Ancak bu durumda karar, önceki kararı alan hâkim veya mahkemeye bildirilir. (6) Tedbirin uygulanması, onsekiz yaşın doldurulmasıyla kendiliğinden sona erer. Ancak hâkim, eğitim ve öğrenimine devam edebilmesi için ve rızası alınmak suretiyle tedbirin uygulanmasına belli bir süre daha devam edilmesine karar verebilir. (7) Mahkeme, korunma ihtiyacı olan çocuk hakkında, koruyucu ve destekleyici tedbir kararının yanında 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre velayet, vesayet, kayyım, nafaka ve kişisel ilişki kurulması hususlarında da karar vermeye yetkilidir.
---	---

5395 Sayılı ÇKK'nın 11. Maddesinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Halinde Maddenin Alacağı Hal
<i>Çocuklara özgü güvenlik tedbiri</i> Madde 11- (1) Bu Kanunda düzenlenen koruyucu ve destekleyici tedbirler, suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklar bakımından, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak anlaşılır.	<i>Çocuklara özgü güvenlik tedbiri</i> Madde 11- (1) Bu Kanunda düzenlenen koruyucu ve destekleyici tedbirler, suça sürüklenen ve ceza sorumluluğu olmayan çocuklar bakımından, çocuklara özgü güvenlik tedbiri olarak anlaşılır. <u><i>(2) Suça sürüklenen çocuğun 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasında, 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrasında ve üçüncü fıkrasının (c) bendinde, 104 üncü ve 105 inci maddelerinde düzenlenen suçu işlediğinin anlaşılması halinde, çocuk aşağıdaki programlardan bir ya da birkaçına dâhil edilmelidir.</i></u> <u><i>(a) Çocuğun gelişiminin desteklenmesi,</i></u> <u><i>(b) Davranış sorunları ve/veya dürtü kontrolü için rehberlik yapılması,</i></u> <u><i>(c) Sosyal ve kişilerarası ilişkilerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi,</i></u> <u><i>(ç) Gerekliği takdirde Kurum bakımına alınması,</i></u>

	<u>(d) Alkol ve madde kullanımına ilişkin müdahalede bulunulması,</u> <u>(e) Ruh sağlığına ilişkin bozuklukların tedavisinin ve rehabilitasyonunun sağlanması,</u> <u>(f) Fail çocuk evlenmiş ise evlenme, evlilik, aile içi iletişim, çocuk bakımı ve yetiştirilmesi konularını</u> <u>Kapsayacak şekilde ve bir yıl süreyle denetim altına alınır.</u> <u>(3) Çocuk hakkında verilen denetim kararı, kararın kesinleşmesi beklenmeden, çocuğun yerleşim yerinde bulunan Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne gönderilir.</u> <u>(4) Kararı alan Denetimli Serbestlik Müdürlüğü, çocuğu en hızlı yolları kullanarak çağırır, çocuk gelmediği takdirde kolluk vasıtasıyla temin eder.</u> <u>(5) Denetimli Serbestlik Müdürlüğünün görevlendireceği denetim görevlisi, yargılama dosyasını inceledikten, çocuk ve ailesi ile görüştüktan sonra çocuk ve ergen ruh sağlığı uzmanı, sosyal hizmet, psikoloji veya psikolojik danışma ve rehberlik alanlarından uzmanlar ile birlikte çocuğu değerlendirdikten sonra çocuğun, içinde bulunduğu riskler ve psikososyal ihtiyaçları belirleyerek, 3 ay süre ile hangi programlardan yararlanacağını tespit eder, uygulanacak denetim pla-</u>
--	---

nını hazırlar ve planı onaylanması için çocuk hakkında kararı veren mahkemeye gönderir. Ruh sağlığına ilişkin tedavinin hangi hizmet modeli (ayaktan poliklinik hizmeti, gündüz kliniği, yataklı servis) ile uygulanacağına çocuk ruh sağlığı uzmanınca karar verilir.

(6) Mahkeme uygulama planını uygun gördüğü takdirde onaylar. Uygun görmediği hususlar var ise bunları bildirir. Mahkemenin yaptığı bildirimde göre yeniden hazırlanan denetim planı mahkemenin onayına sunulur.

(7) Uygulama planının onay sürecinin bitmesinden sonra kararın uygulanmasına başlanır.

(8) Kararın uygulanması süreci en geç üç ayda bir kararı veren mahkemeye bildirilir. Mahkeme, çocuğun gelişimi ve yararı için gereken ilave önlemlerin alınmasını isteyebileceği gibi çocuk hakkında gerekli görülen koruyucu ve destekleyici tedbirlerin alınması için görevli ve yetkili mahkemeye başvuru yapılmasını isteyebilir.

(9) Bir yıllık sürenin sonunda hazırlanacak gelişim raporu kararı veren mahkemenin onayına sunulur. Mahkeme yapacağı veya uzman kişilere yaptıracığı inceleme sonucunda çocuk hakkındaki verdiği denetim kararının yerine getirilmiş olduğunu

tespit edebileceği gibi denetim süresini bir yıl daha uzatabilir. Uzatma işlemi en çok iki kez yapılabilir.

(10) Bu maddede belirtilen suçların faili çocuk hakkında verilecek güvenlik tedbirinin uygulanmasına çocuğun onsekiz yaşını doldurmuş olması halinde de devam edilir.

(11) Bu maddede belirtilen suçların faili çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına, bu tedbirlerin uygulanması kapsamında ilgili sivil toplum kuruluşlarının katkısının sağlanmasına ilişkin usul ve esaslar, çocuğun yararı ve gelişiminin desteklenmesi ilkelerine uygun şekilde Adalet Bakanlığı tarafından üç ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(12) Bu madde hükümleri uyarınca verilen güvenlik tedbirine ilişkin kararın gereğinin yerine getirilmesine dair bildirim bizzat kendisine yapılan çocuk, karar gereğini yerine getirmemekte ısrar ederse, güvenlik tedbiri verilmesine neden olan eyleminin niteliğine, güvenlik tedbirinin gereğini yerine getirme aşamasına göre bir yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu cezaya ilişkin hüküm güvenlik tedbirine karar veren Mahkeme tarafından duruşma açılarak verilir.

5395 Sayılı ÇKK'nın 35. Maddesi- nin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>Sosyal inceleme</i> Madde 35- (1) Bu Kanun kapsamındaki çocuklar hakkında mahkemeler, çocuk hâkimleri veya Cumhuriyet savcılarınca gerektiğinde çocuğun bireysel özelliklerini ve sosyal çevresini gösteren inceleme yaptırılır. Sosyal inceleme raporu, çocuğun, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin mahkeme tarafından takdirinde göz önünde bulundurulur. (2) Derhâl tedbir alınmasını gerektiren durumlarda sosyal inceleme daha sonra da yaptırılabilir. (3) Mahkeme veya çocuk hâkimi tarafından çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılmaması hâlinde, gerekçesi kararda gösterilir.	<i>Sosyal inceleme</i> Madde 35- (1) Bu Kanun kapsamındaki çocuklar hakkında mahkemeler, çocuk hâkimleri veya Cumhuriyet savcılarınca gerektiğinde çocuğun bireysel özelliklerini ve sosyal çevresini gösteren inceleme yaptırılır. Sosyal inceleme raporu, çocuğun, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin mahkeme tarafından takdirinde göz önünde bulundurulur. <u>(2) Sosyal inceleme raporlarında yapılan incelemenin özelliğine ve verilen görevin niteliğine göre aşağıdaki hususların tamamına veya bir kısmına yer verilir;</u> <u>a) Hakkında inceleme yapılması talep edilen çocuğun;</u> <u>1. Doğumundan başlayarak geçirdiği gelişim aşamalarına dair bilgiler</u> <u>2. Ailesinin toplumsal, ekonomik ve kültürel durumu,</u> <u>3. Aile bireyleri arasındaki ilişki,</u> <u>4. Okul ve iş ortamı ile boş zamanlarını değerlendirdiği çevre ile bu çevrelerin yaşanan olay</u>

	<u>sonrasında çocuğa gösterdiği yaklaşıma ilişkin bilgiler,</u> <u>5. İçinde bulunduğu hukukî durum ve adlî mercilerin müdahalelerini gerektiren olaylar,</u> <u>6. İnceleme sırasında uzmanlar tarafından tespit edilen davranışları,</u> <u>7. Suç davranışı ve toplumsal uyum sorunları sergilemelerine veya korunmaya muhtaç olmalarına neden olan etkenler hakkında bilgiler,</u> <u>b) Çocuğun fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden incelenmesi sırasında elde edilen ve olayın açıklanması bakımından önemli görülen bilgiler,</u> <u>c) Çocuk hakkında Kanunun 5 inci maddesinde gösterilen tedbirlerden hangisinin yararlı olacağına, tedbirin yanında denetim altına alınmasına gerek olup olmadığına dair öneriler,</u> <u>c) Çocuk hakkındaki tedbir veya denetim kararlarının ne kadar süre ile uygulanması gerektiğine ilişkin öneriler,</u> <u>d) Çocuklar ve ailelerine uygulanabilecek özel uygulama veya psikiyatrik tedavi için yönlendirmeye dair öneriler.</u> <u>(3) Raporda çocuğun işlediği fiille ilgili olarak hukukî anlam ve sonuçları kavrayabilme ve bu fi-</u>
--	---

	<u>ille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin olup olmadığı hakkında sonuç değerlendirmesinde bulunulmaz.</u> (4) Derhâl tedbir alınmasını gerektiren durumlarda sosyal inceleme daha sonra da yaptırılabilir. (5) Mahkeme veya çocuk hâkimi tarafından çocuk hakkında sosyal inceleme yaptırılmaması hâlinde, gerekçesi kararda gösterilir. <u>So-</u> <u>rusturma konusu cinsel doku-</u> <u>nulmazlığa karşı suçun; bir ço-</u> <u>cuğa karşı veya bir çocuk tara-</u> <u>findan işlendiğinin iddia edilme-</u> <u>si halinde, çocuk hakkında sos-</u> <u>yal inceleme raporu alınması zo-</u> <u>runludur.</u>
--	--

4721 Sayılı TMK'nın 124. Madde- sinin Şimdiki Hali	Önerinin Kabul Edilmesi Ha- linde Maddenin Alacağı Hal
<i>A. Ehliyetin koşulları</i> <i>I. Yaş</i> Madde 124- Erkek veya kadın on- yedi yaşını doldurmadıkça evlene- mez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlar- da ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.	<i>A. Ehliyetin koşulları</i> <i>I. Yaş</i> Madde 124- Erkek veya kadın <u>onsekiz</u> yaşını doldurmadıkça ev- lenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durum- larda ve pek önemli bir sebeple onaltı yaşını doldurmuş olan er- kek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.

RAPORUN HAZIRLANMASINA KATKI SUNANLAR

(Alfabetik sırayla)

Prof.Dr.Ayşen Coşkun (Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Prof.Dr.Bahar Gökler (Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Prof.Dr.Başar Çolak (Adli Tıp Uzmanı)
Prof.Dr.Bülent Coşkun (Erişkin Psikiyatrisi Uzmanı)
Dr.Çilem Bilginer (Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Dr.Dilek Çelik (Psikolog)
Prof.Dr.Elvan İşeri (Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Dr.Fahri Gökçen Taner (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku AD)
Esra Gencer Özdemir (Avukat-Antalya Barosu)
Doç.Dr.Esra Güney (Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Fayık Yurtkulu (Sosyal Hizmet Uzmanı)
Prof.Dr.Figen Dağlı (Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Figen Paslı (Sosyal Hizmet Uzmanı)
Hatice Kaynak (Avukat-Ankara Barosu)
İrfan Güven (Avukat-Şanlıurfa Barosu)
Prof.Dr.Mehmet Akif İnanıcı (Adli Tıp Uzmanı)
Murat Aydın (Trabzon Asliye Ceza Hakimisi)
Prof.Dr.Mustafa Sercan (Erişkin Psikiyatrisi Uzmanı)
Necla Acar (Avukat-Kocaeli Barosu)
Prof.Dr.Nilay Etiler (Halk Sağlığı Uzmanı)
Dr.Nilüfer Koçtürk (Psikolojik Danışman)
Oben Südütemiz (Sosyal Hizmet Uzmanı)
Orhan Güldiker (İstanbul Savcısı)
Özlem İlhan Uzunca (Kocaeli Savcısı)
Sabit Aktaş (Avukat-Ankara Barosu)
Seda Akço Bilen (Avukat-İstanbul Barosu)
Doç.Dr.Şahika Şişmanlar (Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı)
Şahin Antakyalıoğlu (Avukat-Ankara Barosu)
Prof.Dr.Tolga Dağlı (Çocuk Cerrahisi Uzmanı)
Ümit Asya Demir (Avukat-Diyarbakır Barosu)
Prof.Dr.Ümit Biçer (Adli Tıp Uzmanı)
Yaşar Çavdar (Sosyal Hizmet Uzmanı)
Prof.Dr.Yıldız Akvardar (Erişkin Psikiyatrisi Uzmanı)
Zeynep Mutlu (Sosyal Hizmet Uzmanı)

RAPORU DESTEKLEYEN DERNEK VE KURULUŞLAR

(Alfabetik sırayla)

Adli Tıp Uzmanları Derneği
Çocuk Alanında Çalışan Avukatlar Ağı
Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneği
Çocuk Koruma Merkezlerini Destekleme Derneği
Kocaeli Barosu
Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği
Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği
Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği
Türkiye Psikiyatri Derneği
Türk Psikologlar Derneği
Türk Tabipleri Birliği
Yargıçlar Sendikası

